

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

БЕЛАРУСЬ ЗАХАВАЕ СВОЙ СУВЕРЭНІТЭТ І НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ, ЧАГО Б ГЭТА НІ КАШТАВАЛА

УЧОРА Прэзідэнт Беларусі наведваў аб'екты транспартнай інфраструктуры Мінска. Аляксандр Лукашэнка азнаёміўся з выкананнем раней дадзеных даручэнняў аб развіцці транспартнай інфраструктуры для арганізацыі пасажыраперавозак у сталіцы, паведамляе БЕЛТА.

Вырашыць праблему няхваткі будаўнічых кадраў

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, наведваючы ўчора аўтавакзал «Цэнтральны» ў Мінску, даручыў ураду ў бліжэйшы час вырашыць праблему няхваткі будаўнічых кадраў. «На працягу верасня ва ўрадзе збіраюцца і ўносяць дадатковыя канкрэтныя прапановы. Будаўнічы павінна халацца», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

У прыватнасці, сузаснавальнік і кіраўнік холдынга «БНХ інжынірынг» (выступіў інвестарам пры будаўніцтве шматфункцыянальнага комплексу з аўтавакзалам «Цэнтральны») Рамза Абдо Абдо ў размове з кіраўніком дзяржавы паскардзіўся, што для рэалізацыі гэтага і іншых інвестпраектаў часам не хапае будаўнікоў і іх даводзілася прыцягваць у тым ліку з-за мяжы. Аляксандр Лукашэнка паставіў задачу перад урадам максімальна хутка вырашыць гэту праблему. Пры гэтым ён адзначыў, што неабходна будаваць не толькі жыллё, але і накіроўваць будаўнікоў на рэалізацыю так званых валютных праектаў з замежнымі інвестарамі. «Гэта тое, што нам трэба цяпер», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт аглядзеў аўтавакзал «Цэнтральны» і азнаёміўся з магчымымі шматфункцыянальнымі комплексамі ў цэлым, дзе таксама размяшчаюцца адміністрацыйныя памяшканні, рэстараны, аб'екты гандлю, шматзруковае паркоўка і шмат іншага. Агульны кошт рэалізацыі гэтага праекта складае каля \$75 млн. Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, праекты, якія рэалізуюцца сумесна з гэтым інвестарам, будуць падтрымлівацца і ў далейшым. З удзелам кампаніі ў Мінску пабудаваны ўжо і працуюць два буйныя бізнес-цэнтры. У працэсе будаўніцтва знаходзіцца жылы комплекс «Дружны», плануецца ўвесці фэшн-цэнтры гасцініцы Hyatt. Абмяркоўваючы гэтыя планы, кіраўнік дзяржавы ўнёс прапанову, каб побач з гасцініцай былі пабудаваны і невялікі элемент акапарку, дзе маглі б з карысцю для здаровай прыватнасці час дзеці. Як адзначыў кіраўнік дзяржавы, менавіта такіх аб'ектаў, нягледзячы на акапарку, які будуюцца ў Мінску, не хапае ў сталіцы. Інвестарам гэта ідэя спадабалася.

Абмяркоўваючы далейшыя планы супрацоўніцтва з холдынгам «БНХ інжынірынг», Аляксандр Лукашэнка сказаў: «Няхай яны ў нас

Гаворачы аб СНД і меркаваннях аб яе нежыццяздольнасці, Аляксандр Лукашэнка заявіў, што СНД у поўнай меры выконвае свае функцыі. «А чаго мы хочам ад СНД? Калі мы хочам таго, што мы робім у саюз з Расіяй, — не будзе гэтага. На гэтых прынцыпах СНД развівацца не будзе, вельмі розныя інтарэсы ў іншых дзяржаў. Калі мы хочам ад СНД таго, што мы робім у ЕўразЭС, Мылтнім саюзе, АЭП, — гэтага таксама не будзе, таму што іншыя інтарэсы ў астатніх членаў СНД», — сказаў беларускі лідар. У якасці прыкладу ён прывёў Украіну, якая не імкнецца ўваходзіць у Мылтні саюз, а выступае за формулу супрацоўніцтва «3+1».

«Сёння СНД выконвае функцыю нейкай пляцоўкі, перагаворнай залы, дзе збіраюцца кіраўнікі адзінацці дзяржаў і абмяркоўваюць свае праблемы. Гэта добрая перагаворная пляцоўка, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Чаго сёння ад СНД патрабаваць большага?»

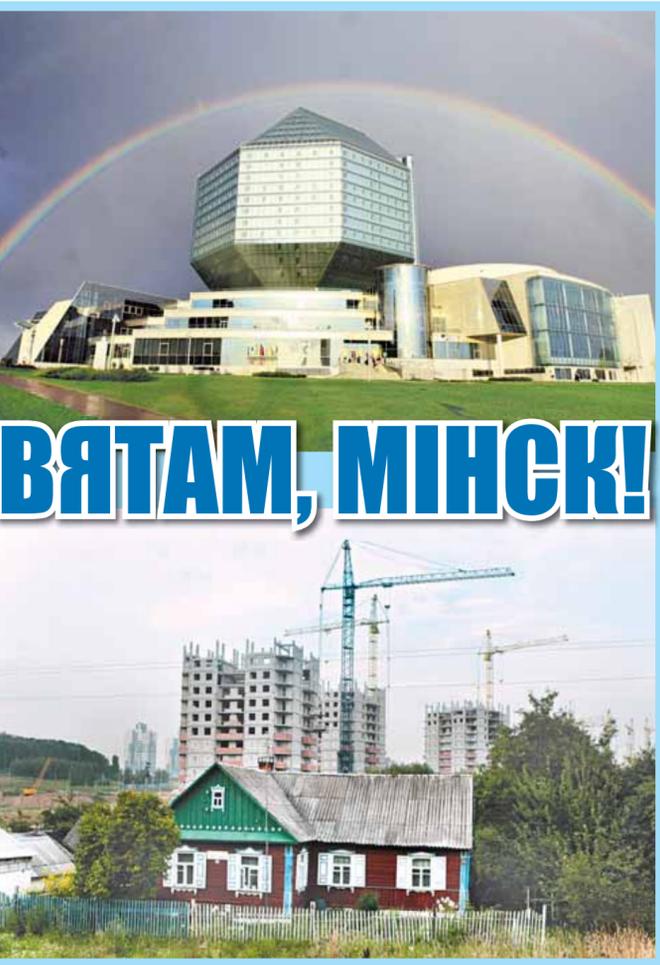
Аляксандр Лукашэнка: «Я сустракаюся з многімі прадстаўнікамі замежных дзяржаў, каб ведаць іх меркаванне пра Беларусь»

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка сустракаецца з многімі прадстаўнікамі замежных дзяржаў, каб ведаць іх меркаванне аб Беларусі. Аб гэтым заявіў кіраўнік дзяржавы, адказваючы на пытанні журналістаў.

У прыватнасці, Аляксандра Лукашэнка папрасілі пракаментываць інфармацыю, якая з'явілася ў СМІ, аб быццам бы праведзенай яго сустрэчы з міністрам замежных спраў Балгарыі Мікалаем Младэнавым. «Што датычыцца кантактаў з прадстаўнікамі замежных дзяржаў, дык не толькі з міністрам замежных спраў Балгарыі. Была маса сустрэч за гэты час з бізнэсменамі, банкірамі, палітыкамі, дпутатамі, кангрэсменамі з ЗША і іншых дзяржаў», — сказаў беларускі лідар.

Паводле яго слоў, ён як кіраўнік дзяржавы ажыццяўляе гэтыя кантакты, каб бачыць і адчуваць, што людзі за межой думаюць пра Беларусь. «Мы ніколі б не адмовіліся ад дапамогі ў гэты час: ні ад заходняй, ні ад расійскай, ні ад кітайскай. Такія прапановы ёсць. Мы іх атрымалі, хоча гэтага апазіцыя ці не», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка таксама адзначыў, што ў свеце існуе вялікая цікавасць да Беларусі, тым больш што яна цяпер знаходзіцца ў адзінай мытнай прасторы з такімі буйнымі дзяржавамі, як Расія і Казахстан.

СА СЬВЯТАМ, МІНСК!

«Цэнтральны» абвясчае пра маршруты

Як ужо паведамлялася, з 10 верасня ў сталіцы пачынае працаваць аўтавакзал «Цэнтральны». Дзяржаўнае прадпрыемства «Мінсктранс» паведаміла, які будучы хадзіць аўтобусы праз гэты транзітны тарыфны пункт.

Так, з названага дня па маршрутах: Мінск — Варшава (18.00) — па серадах і нядзелю; Мінск — Вільнюс (1.30) — па панядзелках і суботах; Мінск — Каўнас (7.20) — штодзень; Мінск — Кіеў (22.20) — па панядзелках, серадах і пятніцах; Мінск — Масква (18.35) — штодзень; Мінск — Мюнхен (12.20) — па серадах, пятніцах і нядзелю; Мінск — Рыга (10.20) — па серадах, пятніцах і нядзелю; Мінск — Рыга (21.50) — па серадах, пятніцах і нядзелю; Мінск — Рыга (23.30) — штодзень; Мінск — Талін (15.50) па пятніцах; Мінск — Санкт-Пецярбург (17.20) — штодзень (праздзень

па чарзе беларускім і расійскім паркам). З 1 кастрычніка ад аўтавакзала «Цэнтральны» аўтобусы будуць адпраўляцца па маршрутах: Мінск — Варшава (18.00) — па серадах і нядзелю; Мінск — Вільнюс (1.30) — па панядзелках; Мінск — Кіеў (22.20) — па панядзелках, серадах і пятніцах; Мінск — Масква (18.30) — штодзень; Мінск — Мюнхен (12.00) — па серадах, пятніцах і нядзелю; Мінск — Рыга (10.00) — па серадах, пятніцах і нядзелю; Мінск — Рыга (21.30) — па серадах, пятніцах і нядзелю; Мінск — Талін (15.30) — па пятніцах; Мінск — Санкт-Пецярбург (17.00) — штодзень (праздзень па чарзе беларускім і расійскім паркам).

Сяргей РАСОЛЬКА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«ЛАКАМАТЫЎ» СТАЛА НЕЗАМЕННОЙ СТРАТАЙ ДЛЯ ЎСЯГО СУСВЕТНАГА СПОРТУ»

Гібель хакейнай каманды «Лакаматыў» стала незамэннай стратай для ўсяго сусветнага спорту. Аб гэтым заявіў 8 верасня Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на вечары-рэквіеме ў памяць хакеістаў «Лакаматыва», якія загінулі ў авіякатастрофе, паведамляе БЕЛТА.

«Слёзы наварочваюцца на вочы, калі думаеш аб недарэчнай трагічнай гібелі маладых і вельмі таленавітых людзей — надзеі і гонару лядовых арэн, куміраў мільёнаў бальельшчыкаў, — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Самае жудаснае для нас: яны ляцелі да нас, да гэтай гадзіны, на гэту судожную арэну, ляцелі як самыя блізкія сябры, гэта нашы родныя браткі».

Аляксандр Лукашэнка лічыць, што трохразовы пераможца чэмпіянату Расіі, адзін з наймацнейшых клубав Контыненцальнай хакейнай лігі «Лакаматыў» быў вялікай камандай, якая складалася з сапраўдных майстроў.

«Мы ганарыліся тым, што яго колеры абаранялі і нашы сапраўдныя мужыкі — Сярожа Асташчук і наша легенда капітан нацыянальнай зборнай Руслан Салей», — падкрэсліў Прэзідэнт.

На лёд «Мінск-Арэны» развітацца з хакейнай камандай «Лакаматыў» выйшла і каманда Прэзідэнта Беларусі. Як адзначыў кіраўнік дзяржавы, такое рашэнне было прынята, каб аддаць даніну глыбокай павагі загінулым і перш за ўсё Руслану Салею, які некалькі сезонаў праходзіў падрыхтоўку ў камандзе Прэзідэнта. Гульцы працэсійнай дэжурны ўсклапілі кветкі да варот «Лакаматыва».

«Дынама» аддала апошняю перамогу «Лакаматыву»

На вечары-рэквіеме па загінулых ў авіякатастрофе хакеістаў яраслаўскага «Лакаматыва» дынамаўцы сімвалічна закінулі шайбы ва ўласныя вароты

8 верасня шматлікія аматары хакея, якія чакалі адкрыцця новага сезона ў КХЛ, сталі сведкамі не святка, а жалобнай цырымоніі развітання з адной з самых моцных каманд Еўропы, клуба-зоркі яраслаўскага «Лакаматыва».

Жывыя кветкі ў руках маладых людзей сведчылі аб адным: яны едуць на «Мінск-Арэну». Каля 12 тысяч чалавек сабраліся на трыбунах, каб назавесці развітанне з тым, хто ў гэты вечар павінен быў выйсці на лёд, падарыць гэтым самым трыбунам адраэналі і эмоцыі... Замест гэтага на лёдзе сталі іх партрэты з чорнымі стужкамі, з якіх гульцы «Лакаматыва» ўсмехаліся нам у апошні раз. На экране дэманстравалі прома-ролік «Лакаматыва», які луж падрыхтоўку да старту сезона. На ім лешыя моманты мінус паядынкаў: гульцы з непадробленымі эмоцыямі, пасля забітай шайбы, шчаслівыя, як дзеці. Восем маладых хакеістаў каманды і вопытнае навабранца, сярэд імя ўсміхаецца Руслан Салей. Каманда, якая ставіла самыя высокія мэты, рэалізавала іх не зможа ўжо ніколі.

Трыбуны ўсталі пад «Рэквіем» Моцарта ў выкананні сімфанічнага аркестра і так праставілі дыпламатычнага корпусу, кіраўніку выканкама Еўрапейскіх алімпійскіх камітэтаў.

Аляксандр Лукашэнка прапанаваў успомніць самыя яркія моманты спартыўнага лёсу кожнага з гульцоў, падзяліць смутак іх родных і блізкіх, пажадаць хутэйшага выздараўлення тым, хто цудам захаваў свае жыццё ў катастрофе.

Усе сродкі, атрыманыя ад продажу білетаў на матч, які не адбыўся, пойдуча на дапамогу сем'ям загінулых.

«Мы верым, што яраслаўскі «Лакаматыў» адродзіцца. Але гэты легендарны склад назавесці застанецца з намі ў зеніце сваёй спартыўнай славы», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Памяць загінулых ў авіякатастрофе пад Яраслаўлем ушанавалі хвілінай маўчання.

«Дынама» аддала апошняю перамогу «Лакаматыву»

На вечары-рэквіеме па загінулых ў авіякатастрофе хакеістаў яраслаўскага «Лакаматыва» дынамаўцы сімвалічна закінулі шайбы ва ўласныя вароты

8 верасня шматлікія аматары хакея, якія чакалі адкрыцця новага сезона ў КХЛ, сталі сведкамі не святка, а жалобнай цырымоніі развітання з адной з самых моцных каманд Еўропы, клуба-зоркі яраслаўскага «Лакаматыва».

Жывыя кветкі ў руках маладых людзей сведчылі аб адным: яны едуць на «Мінск-Арэну». Каля 12 тысяч чалавек сабраліся на трыбунах, каб назавесці развітанне з тым, хто ў гэты вечар павінен быў выйсці на лёд, падарыць гэтым самым трыбунам адраэналі і эмоцыі... Замест гэтага на лёдзе сталі іх партрэты з чорнымі стужкамі, з якіх гульцы «Лакаматыва» ўсмехаліся нам у апошні раз. На экране дэманстравалі прома-ролік «Лакаматыва», які луж падрыхтоўку да старту сезона. На ім лешыя моманты мінус паядынкаў: гульцы з непадробленымі эмоцыямі, пасля забітай шайбы, шчаслівыя, як дзеці. Восем маладых хакеістаў каманды і вопытнае навабранца, сярэд імя ўсміхаецца Руслан Салей. Каманда, якая ставіла самыя высокія мэты, рэалізавала іх не зможа ўжо ніколі.

Трыбуны ўсталі пад «Рэквіем» Моцарта ў выкананні сімфанічнага аркестра і так праставілі дыпламатычнага корпусу, кіраўніку выканкама Еўрапейскіх алімпійскіх камітэтаў.

Аляксандр Лукашэнка прапанаваў успомніць самыя яркія моманты спартыўнага лёсу кожнага з гульцоў, падзяліць смутак іх родных і блізкіх, пажадаць хутэйшага выздараўлення тым, хто цудам захаваў свае жыццё ў катастрофе.

Усе сродкі, атрыманыя ад продажу білетаў на матч, які не адбыўся, пойдуча на дапамогу сем'ям загінулых.

«Мы верым, што яраслаўскі «Лакаматыў» адродзіцца. Але гэты легендарны склад назавесці застанецца з намі ў зеніце сваёй спартыўнай славы», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Памяць загінулых ў авіякатастрофе пад Яраслаўлем ушанавалі хвілінай маўчання.

Фота БЕЛТА.

Падпіска-2011

ПРЫЗЫ НОВЫЯ — ДАРОГІ СТАРЫЯ

Гаты каламбур на радзіму не проста так. У адной з апошніх паездак па краіне з нагоды чарговай падпісочнай кампаніі на знаёмых або маршrutaх прыхільнікам нашай газеты, якія рэгулярна ўдзельнічаюць у розьгрышках і садзейнічаюць павелічэнню чытацкай аўдыторыі, былі дастаўлены новыя прызы. Адметна, што адзін з адрасоў вёў праз раёныя цэнтры Старыя Дарогі. Аднак аб усім па парадку.

Начальнік Старадарожскага РВПС Надзея ДМІТРУК са з'явадоўскім прызам для свайго паштальона.

Цяперашні ваяк заведзенай традыцыі ўвабраў у сябе, лічыць, паўкраіны: тры вобласці і больш за дзясятка раёнаў. І амаль у кожным з іх — уручэнне каштоўных прызюў.

Бадай, адзін з самых каштоўных падарункаў выпаў на долю нашай даўняй падпісчыцы з Міншчыны Тамары Васілеўскай. Таму ўжо з раніцы мікрахвалевая печка была дастаўлена на Уздзенскі паштовы вузел сувязі. Праўда, прыблыц з вёскі Гушчына на ўручэнне з-за вялікай занятасці яна не змагла. Але ж у такім выпадку нам на выручку заўсёды прыходзяць паштавацы. Восі і на гэты раз з лёгкай руці начальніка мясцовага РВПС Надзея Левадуўскай перадаць прыз узяліся інструктар па падпісцы Вольга Берасцеўвіч і аператар участка па апрацоўцы і абмену пошты Юлія Друзд. У пацвярджэнне сваіх намераў дзятчаты згадзіліся сфатаграфавалі з печкай. У самы бліжэйшы час, запэўнілі яны, знойдзем магчымаць, каб даставіць СВЧ па шчасліваму адрасату.

СТАР 6

ОБЪЯВЛЕНИЕ

О ПРОВЕДЕНИИ ХОЗЯЙСТВЕННЫМ СУДОМ ВИТЕБСКОЙ ОБЛАСТИ ПУБЛИЧНЫХ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ООО «ЛайфСтрой» (г. Витебск, пр-т Победы, 17, кв. 83-84), методом повышения начальной цены с минимальным размером первого шага пять процентов от стоимости имущества

На торги выставляется следующее имущество:

№ п/п	Название и описание предметов	Оценка, бел. руб. (с учетом НДС)
1.	Автомобиль ГАЗ 53Б 1981 г.в., гн. АА 9343	5 671 200 рублей

Время проведения торгов — 29.09.2011 года в 11.00 в хозяйственном суде Витебской области, каб. 318.

Первоначальный шаг торгов 5% от начальной стоимости объекта. В соответствии с Хозяйственным процессуальным кодексом Республики Беларусь лицу, желающему принять участие в торгах, до начала проведения торгов необходимо:

- оформить заявку в хозяйственный суд Витебской области;
  - подписать подлинно от отсутствия препятствий, предусмотренных законодательством Республики Беларусь, для приобретения имущества;
  - внести задаток в размере 10% стоимости каждого лота.
- Сумма задатка в размере 10% от первоначальной стоимости лота перечисляется на депозитный счет хозяйственного суда Витебской области № 364290300023 в 201 филиале ОАО СБ «Беларусбанк» г. Витебск, код 259, УНП 300007670.
- Сумма предоплаты, внесенная покупцом, купившим с торгов имущество, зачисляется в счет полной цены. Остальным участникам торгов внесенные ими суммы возвращаются в течение пяти рабочих дней после окончания торгов.

Победитель аукциона обязан возместить затраты суда на организацию и проведение аукциона.

По вопросам проведения и участия в торгах следует обращаться в отдел исполнения постановлений хозяйственного суда Витебской области по телефонам: тел./факс: (80212) 49 13 45, (8 029) 366 40 15 (судебный исполнитель Бураков Игорь Вячеславович) и на сайт хозяйственного суда Витебской области www.court.by, e-mail: vitsud@tut.by.

Курсы валют, установленные НБ РБ с 10.09.2011 г. (для БН разлик)

Валюта	Курс	Валюта	Курс
1 доллар США	5 271,00	1 чешская корона	299,87
1 евро	7 315,09	1 польский злотый	1 695,24
1 латвийский лат	10 294,92	1 российский рубль	177,53
1 литовский лит	2 115,21	1 украинская гривна	659,45
		USD	29 690,4
		10 UAH	37 159,4
		10000 BYR	56 736,9
		EUR	41 278,6

Курс белорусского рубля к евро на 10.09.2011 г. — 2,536037

Ідэалагічная работа ў сучасных умовах патрабуе новых метадаў

Такое меркаванне выказаў учора ў Гродне першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Аляксандр РАДЗЬКОУ, які прымаў удзел у абласным семінары ідэалагічных работнікаў. Неабходнасць прымянення новых падыходаў у ідэалагічнай рабоце праектавана перш за ўсё пашырэннем інфармацыйнай прасторы, сказаў першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта. Інтэрнэт, сацыяльныя сеткі сёння «працуюць» ў ўздзейнічаюць на чалавека не менш, чым раней слова і кніга. Прычым гэтыя інструменты ўплываюць на кожнага чалавека канкрэтна, індывідуальна. А значыць, і падыходы ідэалагічнага выхавання павінны быць больш індывідуальныя, выбарчыя, ідэалогічны павінны дамацца, як уздзейнічаць не проста на калектыв, грамадства, але і больш дакладна — на канкрэтнага чалавека.

Магчымасці ўздзеяння праз інтэрнэт вельмі шырокія, і нярэдка выкарыстоўваюцца для разубаральных мэт, адзначаў Аляксандр Радзькоў. Так, на семінары закраналася праблема праявы індывідуальнага тэразызму ў свеце. У яе распушчэнне таксама адыгралі ролю магчымасці сусветнай паўцы. Кожны работнік ідэалагічнай сістэмы павінен быць актыўна выкарыстоўваць магчымасці інтэрнэту для стваральных мэт, надаць сурозыю.

Аляксандр Радзькоў падкрэсліў, што час дыскусію новых патрабаванняў і да самых ідэалагічных работнікаў. Сёння неабходны ідэалогі з высокім узроўнем адукаванасці і падрыхтоўкі для работы з людзьмі. Яны павінны валодаць словам, умець даходліва падаць матэрыял, размаўляць з людзьмі на іх мове, нават калі гэта размова на інтэрнэт-форумах, мець арганізацыйныя здольнасці. Пры гэтым данасіцы меркаванне людзям змога толькі чалавек, шчыра ўпэўнены ў тым, з чым ён да іх ідзе.

Удзельнікам абласнога семінара «Актуальныя пытанні ідэалагічнай работы на сучасным этапе» ў Гродне сталі ідэалогі раёнаў і прадпрыемстваў, вучоныя, прадстаўнікі грамадскіх аб'яднанняў, мясцовай улады. У праграме семінара — знаёмства з сістэмай ідэалагічнай работы ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Я.Купалы, наведанне ААТ «Гродна Хімавалкан», «круглыя сталы» і пленарнае пасяджэнне.

БЕЛТА.

ЦУКАР ПАДАРАЖЭЎ

Цены на цукар у Беларусі павышаны на 20 працэнтаў з 9 верасня 2011 года. Аб гэтым паведамілі БЕЛТА ў аддзеле сувязі з грамадска-скасію Міністэрства эканомікі.

Гэта прадугледжана пастановай Мінэканомікі ад 5 верасня 2011 года № 145 «Аб унесенні змянення і дапаўненняў у пастанову Міністэрства эканомікі Рэспублікі Беларусь ад 25 красавіка 2011 года № 62». Гэтай пастановай замест фіксаваных рознічных цен на цукар усталяваны граничныя максімальныя рознічныя цен, узорэнь якіх павышаны на 20 працэнтаў адносна дзейных фіксаваных рознічных цен на цукар-лясок белы без дабавак вагавай і расфасаваны па 1 кг. Так, граничная максімальная рознічная цена на цукар-лясок, расфасаваны ў спажывецкую упакоўку вагой ад 0,5 кг да 1 кг, устаноўлена ў памеры Вб6 тыс. за 1 кг.

ПАВЫШАЮЦА ЦЭНЫ НА ЛЯКАРСТВАЎ ДЛЯ ЛЯЧЭБНЫХ УСТАНОЎ БЕЛАРУСІ

Размова ідзе аб інфузійных растворах і 10 назваў лекавых сродкаў, паведамілі БЕЛТА ў аддзеле сувязі з грамадска-скасію Міністэрства эканомікі.

Гэта рашэнне прынята пастановай Міністэрства эканомікі ад 6 верасня 2011 года № 147 «Аб унесенні змяненняў у пастанову Міністэрства эканомікі Рэспублікі Беларусь ад 8 лютага 2010 г. № 26». Граничныя максімальныя адпунсныя ценны павышаюцца ў сярэднім на 15 працэнтаў на інфузійныя растворы, якія вырабляюцца ААТ «Нявсіжскі завод медыцынскіх прэпаратаў» і СП ТА «Фармліт», а таксама на 10 назваў нізкаарэнтабельных і стратных лекавых сродкаў, выпускаемых РУП «Белмедпрапараты». Пры гэтым у Мінэканомікі падкрэслілі, што асноўнымі спажывцамі інфузійных раствораў з'яўляюцца лячэбныя установы рэспублікі.

У МІНСКУ ПАДАРАЖЭЎ ПРАЗЕД

У сталічным грамадскім пасажырскім транспарце падаражэў праезд: з 10 верасня талочны будзе каштаваць на 50 рублёў больш. 950 рублёў — такая зарадз ценна адной паездкі. Адначасова павялічаюцца і кошт праезду ў сталічных маршрутках: там дзе дагэтуль праезд каштаваў 2,8 тысячы рублёў, цяпер будзе 3,3 тысячы; дзе пасажыр раней плаціў 2,2 тысячы, з азначанай даты стане 2,6 тысячы рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ІНФЛЯЦЫЯ ЗА 8 МЕСЯЦАЎ СКЛАДА 53,6 %

Па звестках Нацыянальнага статыстычнага камітэта, індэкс спажывецкіх цен на тавары і паслугі ў жніўні ў параўнанні з ліпенем склаў 108,9 працэнта. У параўнанні ж са снежнем 2010 года гэты паказчык дасягнуў 153,6 працэнта. Індэкс цен вытворцаў прамысловай прадукцыі ў жніўні ў параўнанні з ліпенем склаў 106 працэнтаў, у тым ліку на інвентыцыйныя тавары — 107,5 працэнта, прамежкавыя тавары — 104,7 працэнта, спажывецкія тавары — 107,9 працэнта.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

«РАЗАМ З ІМІ ГУЛЯЎ, ЖАРТАВАЎ, ЖЫЎ — СКЛАДАНА ЗРАЗУМЕЦЬ, ШТО ЯНЫ УЖО НЕ ТУТ»

Пасля жалобнай цырымоніі развітання з хакеістаў, якія загінулі ў авіякатастрофе, гульцы «Дынама-Мінск» усклалі кветкі побач з флагаўцамі каля «Мінск-Арэны». Мы папрасілі дынамаўцаў падзяліцца перажываннямі.

Хач Зьбінек ІРГЛ, былы гулец «Лакаматыва»: — Гэта вельмі вялікі шок для нас. Пачатак сезона КХЛ будзе вельмі складаны. Разумееш, што разам з імі гуляў, трэніраваўся, жартаваў, побач жыў — і гэтае проста іх няма... Зараз усё будзе па-іншаму. У верасне толькі пра гэта думаць, і вельмі складана зразумець, што яны ўжо не тут. Гэта вельмі вялікая страта для бальшычэкаў і для хакея. Але для іх сем'яў, бацькоў, дзядзі гэта яшчэ непараўнальна большая страта.

Аляксандр КУЛАКОЎ: — Самы цяжкі момант быў, калі мне патэлефанавалі блізка, і расказалі, што адбылася трагедыя... Я знаходзіўся за рэплэй і далей не змог ахаць. Доўга яшчэ спадзяваўся, што гэта чыйсьці злы жарт ці нейкая недарэчнасць... Яшчэ два-тры тыдні там мы разам трэніраваліся, і ўявіць, што іх няма, немагчыма. Там столкі гульцоў сусветнага ўзроўню! Мы з хлопцамі перад стартам сядзелі і гаварылі пра тое, што ў гэтага складу «Лакаматыва» сёлета абавязкова будзе медаль. На мой погляд, у гэтым сезоне гэта была наймацнейшая каманда. Яны так здарова правялі падрыхтоўку ў Латвіі...

Уладзімір ДЗЯНІСАЎ: — Сплэзы наварочваюцца, цяжка было сёння выходзіць на лёд. Але «Лакаматыва» — гэта клуб з вялікімі традыцыямі. Мяркую, пройдзе час, і гэты стоане на свае месцы, каманда адноўвіцца. Што можна зрабіць для хакеістаў? У іх засталіся дзеці, сем'я, якіх трэба фінансава падтрымаць. У Яраслаўлі неабходна зрабіць ме-

ВАКЦЫННА БЯССТРАШНАСЦІ

Айчыныя навукоўцы распрацоўвалі тэхналогію змянення тэмпературы арганізма шляхам уздзеяння на сілізійную абалонку носа і чэкавана для сябе вынайшлі цікавыя лабочны эфект — змяненне паводзін. У аснове метаду — уяўленне ў насавыя хады (на сілізійную абалонку носа) эндатоксіну — фрагмента мікробаў, якія жывуць у стрававальным тракце кожнага чалавека і маюць важнае значэнне для актыўнасці імуннай сістэмы.

— У нас распрацоўвалася мадэль — якім чынам можна выклікаць змяненне тэмпературы метабалічных працэсаў натуральным шляхам, а не тым, які пакуць што найчасцей выкарыстоўваюцца ў свеце, — унутрыверным уяўленнем, — патлумачыў нам намеснік дырэктара Інстытута фізіялогіі, член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар медыцынскіх навук Уладзімір КУЛЬЧЫЦКІ. — Пры выкарыстанні прапанаванага намі метаду (назальна) патрабуецца значна менш субстанцый. Апроч таго, калі гэтую ачышчальную субстанцыю (эндатоксін) дазваляна нанесці на сілізійную абалонку носа, вывучаюцца эфект не толькі павышэння тэмпературы, але і змянення паводзін, якія раней не заўважалі вучоныя. Гэта пацвердзілі эксперыменты на мышах і пацуках. Паводзіны грызуноў змяніліся, яскрава пра-

БЕЛАРУСЬ ЗАХАВАЕ СВОЙ СУВЕРЭНІТЭТ І НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ...

Да ўсіх абласных цэнтраў з Мінска будучы пабудаваны аўтабаны нямецкага ўзору

Журналісты пацікавіліся ў кіраўніка дзяржавы тым, як ён бачыць далейшыя развіццё транспарту і дарог у Беларусі, якія напрамкі з'яўляюцца прыярытэтнымі. Паказваючы на новую дабраўпарадкаваную чыгуначную станцыю «Ждановічы», куды нядаўна правялі лінію сучаснай гарадской электрычкі, Аляксандр Лукашэнка сказаў: «Так будзе добраўпарадкавана ўся краіна». Прэзідэнт падкрэсліў, што, нягледзячы на ўмоцненні з усіх бакоў націск на Беларусь, беспарадак і развалу яго сплунчана не будзе. Паводле яго слоў, прыкладна праз 5 гадоў да кожнага абласнога цэнтра з Мінска будучы пабудаваны аўтабаны нямецкага ўзору. Частка гэтых работ ужо завершана, або яны прадаўжаюцца цяпер. Так, ужо некалькі гадоў яна завершана будаўніцтва трасы з Мінска ў Брась, вядучага работы на магілёўскім напрамку, а таксама будаўніцтва другога транспартнага каліца вакол Мінска. «Дарожнаму будаўніцтву мы надавалі і будзем надаваць вялікую ўвагу».

Што датычыцца гарадскіх электрычак, то, паводле слоў Аляксандра Лукашэнкі, яны ў перспектыве павінны стаць своеасабытным працягам ліній метрапалітана, выходзячы з-пад зямлі на ўскраінах горада. Такі падыход дастаць магчымасць не толькі выкарыстоўваць разгалінаваную чыгуначную сетку пад гарадскі транспарт, але таксама скажамочна значныя фінансавыя рэсурсы, капольткі на будаўніцтва аднаго кіламетра метра расходуюцца каля \$30 млн. Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, у Беларусі актыўна будзе развівацца і авіяцыйны транспарт.

«Наша краіна транзітная, а транзіт — гэта перш за ўсё інфраструктура», — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка.

Працягваюць адносіны з Захадам

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка мае намер працягваць выбудоваць адносіны з Захадам. «Рабілі мы насустрэх Захаду крокі і робім», — сказаў кіраўнік беларускай масавай інфармацыі. «Я не хачу, каб у нас былі дрэнныя адносіны з Захадам. Навошта нам гэтыя дрэнныя адносіны?»

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што ў Беларусі сёння тавараварот з ЕС большы, чым з Расіяй. «Магутная Расія без Заходняй Еўропы жыць не можа. А мы чаму павінны адасобіцца? Гэта не наша палітыка, таму што мы так не выжывем. Каб нармальна існаваць, я выбудоваю гэтыя адносіны і буду гэта рабіць», — падкрэсліў Прэзідэнт. Паводле яго слоў, «гэта ведае і Расія, і Кітайская Народная Рэспубліка, і Індыя». «Але мы гэта робім не за кошт Расіі, Кітая і іншых дзяржаў. У нас там ёсць свае інтарэсы», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«Я хачу, каб нашы людзі туды

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

сваабодна ездзілі і да нас прыезджалі людзі», — сказаў Прэзідэнт. «Усе, хто да нас прыезджаў, рукамі разводзяць: дык гэта ж цывільзаваная краіна. Што мы чытаем? Гэта ж зусім не так. Значыць, хлусяць пастаянна там», — рэзюмаваў кіраўнік дзяржавы. «А я гэтага не хачу. У нас цывільзаваная краіна, разумныя, талковыя, цывільзаваныя народ, і я хачу, каб яго так успрымалі ва ўсім свеце», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Сіль КСАР АДКБ не могуць быць задзейнічаны пры ўнутрыдзяржаўных канфіктах

«Мы павінны глядзець на пытанне падтрымкі дзяржаў АДКБ, калі там адбываецца антыканстытуцыйны пераварот з умяшчэннем зноўку», — сказаў кіраўнік дзяржавы. — АДКБ не можа быць задзейнічана ва ўнутрыдзяржаўных разборках. Ні ў якім разе, не для гэтага яна створана». «Калі ідзе ўмяшанне зноўку — вось аб чым размова. А ў нас жа гэта цяпер усюды», — дадаў Аляксандр Лукашэнка. Паводле яго слоў, для Беларусі гэта менш за ўсё актуальна.

«Але на гэта пачалі педальіраваць, у тым ліку расійскія СМІ, маўляў, Лукашэнка баіцца, не даярае сваім сілавікам», — сказаў Прэзідэнт. — Ды я больш чым даяраю сваім сілавікам. Але гэта не значыць, што я іх арыентую на падаўленне нейкіх паўстанняў». Ён таксама дадаў: «Калі хтосьці парушае закон, мы жорстка будзем з гэтым змагацца. Але калі людзі ідуць да Прэзідэнта або ўрада выказаць сваё меркаванне, робяць гэта цывільзавана, дык чаму мы нейкія вайскі павінны рухаць супраць іх? Нема такой праблемы ў Беларусі».

У той жа час Аляксандр Лукашэнка лічыць, што грамадска-скасію засталася незаўважаным рашэнне аб размяшчэнні на тэрыторыях краіны АДКБ замежных баб, прычым гэтыя базы могуць з'явіцца з агульнай згоды дзяржаў АДКБ. «Чаму гэта не абмяркоўваецца ў Расіі? Гэта ж перш за ўсё ў інтарэсах Расіі прынята — гэта рашэнне не абмяркоўваецца», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. «Гэта вось вышывасць расійскіх сродкаў масавай інфармацыі. Вы іх палітыку ведаеце: сапхнуць усё на Лукашэнка, маўляў, ён вінаваты і гэтак далей!»

Аляксандр Лукашэнка таксама расказаў, што пытанне аб патэнцыяльнай магчымасці прымянення КСАР для падаўлення перавароту ў краінах — членах АДКБ абмяркоўвалася ў Казахстане на другой частцы саміту, дзе беларускі лідар не прысутнічаў, паколькі пальчыць з афіцыйным візітам ў Катар. Паводле яго слоў, дасягнута дамоўленасць аб тым, што сумесна з Мікалаем Бардзюшам ён фармулявае ўсе гэтыя пытанні і ў выглядзе паслання накіраве кіраўнікам дзяржаў. «Пры сустрэчы ў Сочы з Дамітрыем Мядзведзевым мы, перш за ўсё, абмяркоўвалі блок пытанняў па АДКБ. Ён мяне вельмі падрабозна праінфармаваў аб тым, якія ў Казахстане абмяркоўваліся пытанні», — сказаў

беларускі лідар. Пры гэтым ён дадаў: — «Гэта ж толькі абмеркаванне, мы расшэнны яшчэ не прынялі». — Таму не трэба тут валіць на Лукашэнка і рабіць яго зноў нейкім страшыдлам, перш за ўсё, напэўна, перад Захадам, — адзначыў Прэзідэнт. — Там менш беларускіх інтарэсаў, чым інтарэсаў іншых дзяржаў».

Заявы пра абмен — поўнае глупства

Кіраўніка дзяржавы папрасілі пракаментаваць заявы, якія гучалі з боку апазіцыйных сіл, што ўлада ідзе на ўступкі, у тым ліку вызваленне удзельнікаў снежаньскіх масавых беспарадкаў, з-за крызісу і жадання атрымаць фінансавую дапамогу Захаду. «Мы ні з кім не таргуемся, нас гэта не цікавіць. Калі хтосьці думае, што крызіс, і мы праз пятую калону шыкаем падтрымку на Захадзе — гэта поўнае глупства», — падкрэсліў беларускі лідар. — Захад нас ніколі не падтрымліваў і наўрад ці ён нас падтрымае».

Аляксандр Лукашэнка таксама адзначыў, што ў Беларусі няма палітычных артыкулаў у Крымінальна-наказнага кодэкса, а таму не можа быць і размовы аб палітывольнасці. «У нас ёсць артыкулы, праз якія мы прыцягваем да адказнасці граміл, бандытаў, разгільдзьяў і іншых, хто перашкаджае жыць нашым людзям», — сказаў Прэзідэнт.

Што датычыцца палімавання асуджаных за ўдзел у масавых беспарадках у снежні 2010 года, Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што і раней, у тым ліку ў 2011 годзе, у Казахстане, ён заўважваў аб магчымасці вызвалення. «Я сказаў: настане час — мы не крывагэзрныя — выпустым», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Што датычыцца самой апазіцыі, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што называе яе менавіта пятай калонай. «Апазіцыя адпрэзвіваецца ад пятай калоны тым, што любіць сваю краіну і народ. Яна можа быць не згодна з курсам, які праводзіць улада, але любіць краіну і народ», — адзначыў ён, прывёўшы ў прыклад нядаўні факт затрымання аднаго з апазіцыйных дзеячэў, у якога на рахунках выявілі значныя грашовыя сродкі, утвореныя ад падатковай службы.

«Іх апазіцыйнасць — гэта бізнэс. Ём не важна, што будзе з краінай, наводна. Гэта іх не цікавіць. Яны робяць усё, каб разбурыць краіну і сесці ў крэсла ўлады», — канстатаваў беларускі лідар.

Палітычныя патрабаванні МВФ — непрыемныя

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка лічыць непрыемным выказанне Міжнародным валютным фондам палітычных патрабаванняў.

«Ведаеце, да чаго дайшлі яны — эканамісты, фінансісты? Яны ад нас патрабуюць вызвалення палітывольнасці. Дык якое ж гэта дачыненне мае да МВФ? Якія анвяленне? Вы ж займаецеся фінансамі, эканамікай», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Ён таксама дадаў, што з

боку МВФ такога патрабаванне выстаўлялася першым пунктам. «Вось яны і адкрылі свой твар».

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што беларускі ўрад і Нацбанк прадставілі стратэгію дзеянняў на стабільна-валютнага рынку і аздаўраленні фінансавай галіны краіны самастойна. «Гэта не рэкамендацыі МВФ, мы вырацавалі гэты план самі. Там, дзе ён супадае з рэкамендацыямі МВФ, — ну дык выдатна, за што нас папракчаў?».

Ён звярнуў увагу на той парадокс, што з аднаго боку ад яго патрабуюць вызвалення палітывольнасці, а з другога боку гавораць аб незалежнасці судовай сістэмы. «Якая ж тут незалежнасць, калі вы ад мяне патрабуеце ўлезці ў судовыя пытанні і прымаць рашэнні?», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Усё гэта балбатан, размовы».

Прэзідэнт Беларусі лічыць, што Захад яшчэ трэба самому павучыцца дэмакратыі. «Ніякай дэмакратыі там няма. Ім яшчэ трэба вучыцца дэмакратыі ў Беларусі», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. «Якая можа быць дэмакратыя, калі яны разамбілі цэлую краіну? — Лівію? — адзначыў кіраўнік дзяржавы. — Паводле іх падлікаў, загинула больш як 100 тыс. людзей. Навошта ўлезці ў чужую краіну? Аб якой дэмакратыі можа ісці размова?».

«Калі яны карыстаюцца момантам, калі ў нас складанасці на валютным рынку, яны спрабуюць нас прывушыць, гэта што, дэмакратыя?», — усё сёння адчулі пах крыў. Лічыць, «Беларусы на калені сталі, трэба іх дабіць, забраць прадпрыемствы, народ падпарадкаваць, валюту нейкую там замежную ўвесці і гэтак далей. Не атрымаецца, гэтак не будзе», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка заявіў, што Беларусь захавала свой суверэнітэт і незалежнасць, чаго б гэта ні каштавала. «І дзейнічаць будзем толькі так: нікому не перашкаджаючы, не насаджваючы сваіх ідэй. Але той, хто з намі гатовы ісці, мы будзем іх прымаць, як самых блізкіх сяброў і братоў. Выжывем. Вытрымаем мы усё. Мы не гэта перажывалі за апошнія гады. Гэта чарговая праверка нашага народа на суверэнітэт і незалежнасць», — сказаў у заканчэнне кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт не збіраецца ісці на перагаворы з апазіцыяй

«Яны (апазіцыя) — Заўвага БЕЛТА) сядзелі пад венікам, дзялілі гэтыя «зьяльняы», якія ім кінুলі з-за мяжы, і тут раптам пацулі, што Лукашэнка штосці сказаў. Яны гэта ўспрынялі як перагаворы з апазіцыяй. Я аб перагаворах не гаварыў і гаварыць не збіраюся. Я ні з кім з іх не збіраюся перагаворвацца».

Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, ён прапанаваў розным грамадскім сілам і рухам сесці за круглы стол, абмеркаваць існуючыя праблемы і унесці разумныя прапановы.

«Калі за гэтым «круглым сталом» будзе вырацавана штосці добрае, стануць, мы з задавальненнем гэта ўспрымаем. У нас улада не закасацнеляя», — рэзюмаваў кіраўнік дзяржавы.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Сёння ў канферэнц-зале Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь адбудзецца прэзентацыя новых кніг вядомага беларускага пісьмніка, лаўрата Дзяржаўнай прэміі Віктара Карамазова пра беларускіх мастакоў Вітольда Вялічынска-Бірулю, Станіслава Жукоўскага, Гаўрыіла Валянчыка, а таксама рамана «Мастак і парабкі», які толькі што выйшаў з друку, пра жыццё і трагічную смерць вялікага расійскага мастака Мікалая Неўрава ў вёсцы Лыскаўшчына пад Магілёвам. Пачатак прэзентацыі ў 18.00.

У 76-ГАДОВАЙ АДБРАЛІ ПАШПАРТ

У Віцебску бабуля 1935-га года нараджэння звярнулася па дапамогу ў міліцыю ў сувязі з тым, што ў яе на вуліцы раіняй нейкі хлопец сілай адбраў пашпарт і 1 мільён рублёў. Документ і грошы знаходзіліся ў публіцэлявым пакеце, які несла пажылая жанчына. Злодзея зтрымалі. Выслеталася, што бабуля пакрыўдзіў 20-гадовай навучэньнік каледжа. Заведзена крымінальная справа.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

АБ НОВЫМ ПАРАДКУ ВАЛЮТНА-АБМЕННЫХ АПЕРАЦЫЙ

Згодна з інфармацыяй Нацбанка Беларусі, з 14 верасня ў краіне ўводзіцца новы механізм ажыццяўлення валютна-абменных аперацый на ўнутраным валютным рынку.

Цяпер на гадоўна гандлёвай сесі ААТ «Беларуская валютна-фондавая біржа» будзе ажыццяўляцца продаж банкам па даручэнні і за кошт суб'ектаў валютных аперацый замежнай валюты на лініі абавязковага продажу, а таксама продаж іншай замежнай валюты. На біржы будзе ажыццяўляцца купля банкам замежнай валюты для аплаты лекавых сродкаў, вырабаў медыцынскага прызначэння, а таксама для аплаты за прыродны газ і электрычнасць, якія пастаўляюцца ў краіну з-за мяжы. Па выніках таргоў гадоўна сесі біржы будучы вызначана афіцыйныя курсы беларускага рубля да замежных валют.

На дадаткова гандлёвай сесі валютна-фондавай біржы будзе ажыццяўляцца продаж і купля валюты банкам за свой кошт ці па даручэнні і за кошт суб'ектаў валютных аперацый і банку рэзідэнтаў. Курс куплі і продажу замежнай валюты на дадаткова сесі валютна-фондавай біржы будзе складвацца ў выніку фіксінга зыходзячы з попыту і прапановы. Нацбанк будзе ажыццяўляць куплю і продаж замежнай валюты на біржы як на асноўнай гандлёвай сесі, так і на дадатковай. У прас-рэлізе Нацбанка падкрэсліваецца, што валютна-абменная аперацыя ў дзелам фізічных асоб у межах дзейнага заканадаўства будучы ажыццяўляцца без абмежаванняў.

Сяргей ПАЛІНІН.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАЗДЭЙ

ІНТЭРПАЛ ВЫДАЎ ОРДАР НА АРЫШТ КАДАФІ

Інтэрпал выдаў ордар на арышт лідара лівійскай дэмакратыі Муамара Кадафі, а таксама яго сына Сейфа аль-Іслама і былога дырэктара ваеннай разведкі Лівіі Абдулы аль-Сенусі.

На ўсіх траіх пракурор Міжнароднага крымінальнага суда Луіс Маран-Акама выпісаў ордар на арышт. Гэта азначае, што звернуты лівійскі лідар, а таксама яго папалчыні прылічаны да асоб, якія вышукваюцца больш за ўсё. Усім траім інкрывіруюцца злачынствы супраць чалавечтва, у тым ліку забойствы і незаконны пераслед.

УША І МЕСЦІЦЫ МІЛЬНЭЙ ЛЮДЗЕЙ ЗАСТАЛІСЯ БЕЗ ЭЛЕКТРЫЧНАСЦІ

Шасць мільяўна чалавек у шэрагу штатаў на паўднёвым захадзе ЗША, а таксама ў Мексіцы засталіся без электрычнасці ў выніку масавага адключэння электраэнергіі.

Экстрэнныя і памежныя службы перавяржаны на рэзервовыя крыніцы энергіі, аднак некаторыя гарады (напрыклад, Сан-Дыега ў Каліфорніі, дзе жыць больш за мільён чалавек) практычна паралазаваны. У Сан-Дыега ў выніку адключэння сілкавання былі спынены два атамныя рэактары, аднак улады сцвярджаюць, што небяспекі для персаналу

Запашальнік

У СТАЛІЦЫ — ПЛЮС ДЗЕВЯТНАЦЦАЦЬ!

Да Дня горада ў Мінску прымеркавана адкрыццё 19-і новых і рэканструяваных аб'ектаў сацыяльнай інфраструктуры

Новая агульнаадукацыйная школа, адкрыццё шматзруковай аўтастанцыі ў комплексе з аўтавазалам «Цэнтральны», прэзентацыя новага інтэрната № 3 БДУР, адкрыццё канцэртнага зала «Верхні горад» (Дзіцячая філармонія)...

Мінск расце, і свой чарговы дзень нараджэння ён святкуе разам з новымі аб'ектамі інфраструктуры. Заводскі раён сталіцы 9 верасня пасля мадэрнізацыі ўведзе ў эксплуатацыю аперацыйны блок і рэанімацыйнае аддзяленне УА «4-я гарадская дзіцячая клінічная бальніца»...

Пасля капітальнага рамонту нарэшце зноў працянуць інтэрнат № 7 БДУ, пачатковая школа № 29, 29-я гарадская паліклініка, дзіцячы садок № 5, Лошыцкі садзіба-паркавы комплекс і Мінскі дзяржаўны прафесійна-тэхнічны каледж імя В. Харужай.

Да Дня горада прымеркавана таксама і адкрыццё «Тэрытарыяльнага цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Маскоўскага раёна г. Мінска» (Н. Орды, 47а) і офіса «Асацыяцыі шматдзятных бацькоў г. Мінска» (4-ты Загарадны пер., 64а).

Нарэшце завершыцца рэканструкцыя вуліцы Камсамольскай, а вось па вуліцы Дуніна-Марцінкевіча распачнецца будаўніцтва гандлёва-забаўляльнага цэнтру «Гулівер».

У Маскоўскім раёне з'явіцца новы рэстаран «Мазай» і салон цырульні, якія размесцяцца ў бізнес-цэнтры «Рубін-Плаза»; Савецкі раён прэзентуе краму спецыяльнай і прадметаў інтэр'еру «Фламінга», магазін дзіцячай мэблі і «Салон кафлі».

Адной з самых чаканых падзей стане адкрыццё першага пусковага комплексу — аўтавазала «Цэнтральны». 9 верасня тут адкрыюць шматзруковую аўтастанцыю.

У парк Перамогі — на асноўнай святочнай пляцоўцы — падчас усіх мерапрыемстваў запланавана праца кавярняў і буфетаў, атракцыёны для дзяцей, свята мёду і традыцыйны рыцарскі фэст. Святочныя мерапрыемствы ў суботу і нядзелю пройдуць у кожным з раёнаў сталіцы.

Ілья ЛАПАТО.

КУДЫ СХАДЗІЦЬ У МІНСКУ НА СВЯТА?

10.09.2011

«МІНСК МАСТАЦКАЯ ГАСЦЁўНЯ» 12.00 — 18.00 — вернісаж твораў выяўленчага мастацтва, выстаўка мастацкай літаратуры з удзелам беларускіх пісьменнікаў і мастакоў-афармляльнікаў кнігі ў Мінскай гарадской ратушы.

«САБОРНАЯ МУЗЫКА» 13.00 — 20.00 — свята духоўнай музыкі і тэатральнага мастацтва ў Мінскай гарадской ратушы;

«ГРАЙ, МУЗЫКА, ГРАЙ!» 12.00 — 20.00 — свята вучэбнай музыкі ў раёне Траецкага прадмесця і набярэжнай р. Свіслач;

«МІНСКІ ДВОРЫК» 12.00 — 20.00 — музычна-асветніцкае свята ва ўнутраным дворыку Музея гісторыі горада Мінска;

«МОЙ МІНСК, МАЯ СТАЛІЦА — ЭНЕРГІЯ І РОСКВІТУ КРЫНІЦА» 12.00 — 20.00 — выстаўка-кірмаш тавараў, вырабленых прадпрыемствамі г. Мінска, выстаўка архітэктурных і інвацыійных праектаў у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі; фальклорная канцэртная праграма;

«ХАРАВОЕ ПОЛЕ» 13.00 — 18.00 — свята харавага мастацтва каля Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі;

«МІНСК — СПАРТЫЎНЫ ГОРАД!» 12.00 — 20.00 — моладзевыя свята «Ад слова да справы — студэнцтва Мінску стварае славу» з дэманстрацыяй навукова-тэхнічных дасягненняў, творчага тэатрыя студэнтаў ВНУ сталіцы, ступендзятаў Спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, пераможцаў алімпіяд у раёне МКСК «Мінск-арэна»;

12.00 — 18.00 — свята альтэрнатыўных відаў спорту — паказальныя выступленні мотафрыстайлістаў і стантрайдару на пр. Пераможцаў у раёне Палаца спорту;

«ТВОРЧАСЦЬ ЮНЫХ» 12.00 — 18.00 — дзіцячыя свята ў Цэнтральным дзіцячым парку імя М. Горкага; Парк Перамогі Галоўная святочная пляцоўка горада;

«МАЛЕНЬКІЯ МУЗЫКІ» 12.30 — 14.30 — канцэрт навучэнцаў дзіцячых школ мастацтваў і спецыялізаваных вучэбных устаноў;

«СЛОВА ЗА СЛОВА»... 14.30 — 16.00 — свята гумарыстычнага верша, фелетона, скетча, выступленні артыстаў арыгінальнага і размоўнага жанраў;

«ГРАЙ. МАЯ ДУДКА» 16.00 — 18.00 — канцэрт народнай музыкі і песні з удзелам фальклорных самадзейных і прафесійных калектываў;

«СВЯТА АРКЕСТРА» 18.00 — 20.00 — святочная праграма канцэртнага аркестра «Няміга»;

«ТАНЦУЙ, ПЛАКУЛЬ МАЛАДЫ» 20.00 — 22.00 — эстрадна-моладзевая праграма;

«АГНЯВОЕ МАЙСТАР-ШОУ» 22.00 — 23.30 — музычна-піратэхнічнае феерверк-шоу (на акваторыі Камсамольскага возера з боку Мінскага дзяржаўнага палаца дзяцей і моладзі).

11.09.2011 Парк Перамогі (12.00-17.00) Галоўная святочная пляцоўка горада; «СВЯТА У КОЖНЫ ДОМ» святочная канцэртная праграма; «ГОРАД МАЙСТРОУ» выстаўка майстроў народнай творчасці; «МОЙ МІНСК, МАЯ СТАЛІЦА — ЭНЕРГІЯ І РОСКВІТУ КРЫНІЦА» 12.00 — 17.00 — выстаўка-кірмаш тавараў, вырабленых прадпрыемствамі г. Мінска, выстаўка архітэктурных і інвацыійных праектаў у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі; фальклорная канцэртная праграма.

Фота Анатона КЛЕШЧУКА

Выстава-кірмаш УСЁ САМАЕ ЛЕПШАЕ — НА ПЛЯЦОЎЦЫ КАЛЯ БІБЛІЯТЭКІ

У сталіцы каля Нацыянальнай бібліятэкі 10-11 верасня, падчас святкавання Дня горада, адбудзецца выстава-кірмаш прадукцыі прамысловых арганізацый Мінска, у тым ліку і той, што адносіцца да інвацыійных праектаў.

Тут будуць прадстаўлены ўсе раёны сталіцы з асноўнымі прамысловымі прадпрыемствамі, якія будуць дэманстраваць і прапаноўваць уласныя вынаходніцтвы. Усяго ўдзел у выставе возьмуць 80 прадпрыемстваў горада з прадукцыяй, якая мае асаблівае значэнне, імпартазамыя і экспартназначаныя.

Асноўным сегментам на выставе будзе прадстаўленая аўтапрамысловая і іншая тэхніка інвацыійнай накіраванасці (толькі новыя мадэлі гэтага года, аб'яцаныя арганізатары мерапрыемства) вытворчасці мінскіх аўтазаводаў, завода колавых цягачоў, трактарнага завода «Амкадор», завода аўтамабільных прычэпаў і кузаваў. Напрыклад, «Амкадор» будзе здзіўляць мінчан і гасцей сталіцы новымі распрацоўкамі такой лясной тэхнікі, як харвестар, фарфардар і «балотнік»-пагрузчык торфу.

Першыя дзень будуць праводзіцца паказальныя выступленні кіроўцаў-выпрабавальнікаў на новых мадэлях транспартных сродкаў: трактарах, пагрузчыках, матацыклах.

Прадпрыемствы, што вырабляюць харчовыя тавары, будуць праводзіць дэгустацыю сваёй прадукцыі. Увогуле на выставе-кірмашы будзе арганізаваны пашыранны продаж прадукцыі па цэнах сталічных вытворцаў, у тым ліку і харчовай. Для наведнікаў таксама арганізуюць музычную забаўляльную праграму, пройдзе паказ мадэляў адзення аічных вытворцаў.

Сяргей РАСОЉКА.

УВАЖАЕМЫЕ МИНЧАНЕ! Компания-застройщик «Арэса-сервіс» от всей души поздравляет вас с Днем города!

ЛУЧШИЕ ВИДЫ НА ЖИЗНЬ!

Жилые дома на пересечении улицы Олешева и Логойского тракта

- Расположены в экологически чистой зоне напротив Севастопольского парка
• Развитая инфраструктура, удобное транспортное сообщение
• Построены по индивидуальному проекту
• Имеют каркасно-блочную конструкцию, возможна перепланировка
• Подземный гараж-стоянка
• Повышенная теплоизоляция
• Остеклены лоджии, окна ПВХ
• Усиленные двери, высокие потолки

Адрес: Логойский тракт, д. 15, корп. 4. Тел.: (017) 269 31 00, (017) 288 34 06, (029) 648 34 06, (029) 601 80 40, (029) 654 94 45. Пн. — пт.: 8.30 — 19.30. http://www.aresa-service.by

СТАЛІЦА КРОЧЫЦЬ ДА СВЯТА

У ЖНІЎНІ ПАВЯЛІЧЫЎСЯ АБ'ЁМ ЗОЛАТАВАЛЮТНЫХ РЭЗЕРВАЎ

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ва ўпраўленні інфармацыі Нацбанка, рэзервы павялічыліся на 426 мільярд долараў ЗША (у вызначэнні Спецыяльнага стандарту распаўсюджвання звестак МВФ) і на 1 верасня склалі 4604,3 мільярд долараў ЗША ў эквіваленце. У нацыянальным жа вызначэнні ўзровень золатавалютных рэзерваў дасягнуў 6202,2 мільярд долараў ЗША ў эквіваленце пасля павелічэння на 477,9 мільярд долараў.

Мінчане ДОЎГАЖЫХАРКА З МІНСКА: «МУЖЧЫНЫ ПРОСЯЦЦА ДА МЯНЕ ЖЫЦЬ, АЛЕ ЯНЫ МЯНЕ НЕ ЦІКАВЯЦЬ...»

ХАВАНСКАЯ Марфа Максімаўна ўсяго толькі на 4 гады старэйшая за нашу газету. На гэтым тыдні ёй споўнілася без двух гадоў 100! За святочным сталом доўгажыхарка распавяла карэспандэнтам «Звязды», як змагацца са зморшчынкамі, абыходзіцца без урачцоў і колькі разоў можна выходзіць замуж.

«Мама ў нас лекі не прызнае» Чаканых гасцей, сярод якіх прадстаўнікі Беларускага саюза грамадскіх аб'яднанняў былых вязняў фашызму «Рэха вайны», Беларускага грамадскага аб'яднання былых вязняў фашызму «Лёс» Першамайскага раёна і Міжнароднага грамадскага аб'яднання «Узаемапааразуменне», імянінцы сустрэлі ў сваёй двухпакатковай разам з 72-гадовай дачкой Нінай.

— А ў яе хто будзеце? — лавім цікаўны позірк не па-старэчы жвава гаспадыні. — Я вас ніколі не бачыла.

— Журналісты мы. З найстарэйшай беларускамоўнай газеты... — І што, у газету пра мяне напишаце? — у прыгожых блакітных вачах Марфы Максімаўны чытаецца непадробленае здзіўленне. — Есць у мяне недзе газета... Там напісана, што ёй, як і мне, шмат гадоў — 94 ці 95, забылася. Дык я яе не выкідаю, не рву. Буду чытаць. Я люблю чытаць. Зрок, праўда, ужо не той, што раней. Можна, акульрае ляркства трэба прымаць якіе. Але не ведаю, прымаць яго ўжо ці не (смяецца)...

— Мама ў нас лекі не прызнае, акрамя «карнавола» (так яна называе карвалол), — уступае ў размову Ніна Васільеўна.

«Да лекараў не звяртаюся. Прымаю сваю вяду нашча. Яна ў мяне заўсёды стаіць. І нанач можна. Раней нейкія сны мне сніліся. Я не магла нават спаць. А зараз, як пачала прымаць свяцёную вяду нанач, сплю вельмі добра.

— Тым не менш, — звяртаюся да Марфы Максімаўны, для свайго павяжанага ўзросту вы цудоўна выглядзеце. Падзяліцеся секрэтамі!

— Цудоўна выглядаю, вось ужо скажэце, — па-дзёвоў засаромелася імянінцы, старэйшая за мяне на 74 гады. — Здароў! У мяне яшчэ дзякуй Богу. Да лекараў не звяртаюся. Прымаю сваю вяду нашча. Яна ў мяне заўсёды стаіць. І нанач можна. Раней нейкія сны мне сніліся. Я не магла нават спаць. А зараз, як пачала прымаць свяцёную вяду нанач, сплю вельмі добра. Свяцёную вяду трэба мець.

— А касметыкай карыстаецеся? — Карыстаюся, а як жа! — усміхаецца бабуля. — Сёння, перад ва-

шым прыходам, саскрэбла лыжачкай сметанковае масла з абгорткі і памазала твар. Я паперку, калі масла заканчваецца, ніколі не выкідаю. Вось вам самы лепшы сродак ад зморшчынаў.

«За «Кацюшу» рускага хлопца спалілі ў крэматыры» Якое было наша здзіўленне, калі Марфа Максімаўна, як толькі пачула музыку (прадстаўнікі ансамбля «Рэха вайны» падрыхтавалі імянінцы музычны падарунак. — Аўт.), паднялася з крэсла і са словамі «паглядзіце, я яшчэ і тупаць у свае 98 гады» пачала паціху перабіраць нагамі. Але як толькі зацягнулі «Кацюшу», бабуля ўсхвалявана замахала рукамі: «Калі ласка, толькі «Кацюшу» не трэба. У мяне з гэтай песняй цяжка ўспаміны звязаныя...»

Марфа Максімаўна распавяла, як яе разам з трохгадовай дачкой Нінай і 60-гадовым татам з канцлагера, што ў Віцебску, немцы адправілі ў Аўстрыю.

Там мы вымушаны былі працаваць на «баўэра» (ад нямецкага der Bauer — селянін), — дзеліцца ўспамінамі Марфа Максімаўна. — Я ад кароў вазіла на тачках гной, выварочвала яго ў яму. Даглядала свейні. Цяжка была праца. Там з намі працавала жанчына з Віцебска і яе дзве ўжо велікаватыя дачкі, а таксама рускі хлопец — малады такі, прыгожы. Ён, як і мы ўсе, вельмі тужылі. Адным днём ён выйшаў на поле і заспяваў ва ўвесь голас «Кацюшу». Яго адразу схвалілі — і ў крэматыры, што знаходзіўся паблізу. Бедны хлопец, ён жа не ведаў, чым абярнуцца яго спевы...

«Гэта не я выратавала тату, а крыж» У кватэры Марфы Максімаўны вельмі шмат чорна-белых фатаздымкаў. Большасць людзей, якія падзякаў з іх, ужо няма ў жывых. Бабуля прызналася, што вельмі сумуе і па тату, і па сёстрах, па некалькі разоў на дзень разглядае карткі. Не менш, як фатаздымкаў, у хаце і абразоў.

— Я зараз у царкву хадзіць не магу («Мама выходзіць з дому вельмі рэдка: саромецца, што ўсе будуць глядзець на яе, такую старую, згорбленую, з кічкамі»), — патлумачыла мне Ніна Васільеўна. — Дык маюся дома. Малаціца трэба.

— Мама, а раскажы, як ты выратавала дзеду жыццё.

— Гэта не я выратавала, — папраўляе дачку Марфа Максімаўна, — гэта крыж яго выратаваў. У вайну наш сусед, бядняк, працаваў на немцаў: указваў, хто з якой хаты ў партызаны пайшоў. Па такой указцы расстралілі маці, тату і меншага брата 18-гадовай партызанкі. Яны жылі непадалёку ад нас. Мой тата быў выдатным гаспадаром, паважаным на вёсцы кавалём. Многія яму заіздросцілі. Вось той сусед, каб дагэдзіць немцам, і прыдумаў, што мой тата — яўрэй. Адноўня насупраць нашай хаты спынілася машына. Там немцы сядзелі, і сусед з імі. Калі убачылі, што тата вяртаецца з кузні, схвалілі яго падруку і пацягнулі ў машыну. Я не спалохалася і юркнула за імі. Як зараз памятаю, немец поўнымі янавісці вачыма глядзеў на тату і паўтарыў крозь зубы: «Юда!» «Не, не, не», — не разгубілася я. Худзенка расшпіліла верхні гузік на сорочцы таты і выняла праваслаўны крыж. Тата быў веруючы, хрышчоны, заў-

сёды насіў нацельны крыжык. Вось ён і выратаваў нашу сям'ю ад смерці.

«Выпілі б па крэпеліцы — веселай бы было» Марфа Максімаўна вось ужо 30 гадоў жыве адна.

— Жыву я не грэшна. Аднаго мужа толькі мела. Ён памёр у 68. Мы аднагодкі.

— Кажуць, шкодна без мужчын жыць... — Хто гэтак кажа, не слухайце. Аднаго мужа толькі дзавалецца мець. Па законе Божым. Другога няма.

— А не сумуеце вы тут адна? — Я раней у доме жыла. У доме лепш было, чым у кватэры. Там агародзік быў у мяне, 8 сотак зямлі.

Надзея ДРЫЛА.

Сярод беларускіх доўгажыхароў лідзіруюць жанчыны. На 1 ліпеня 2011 года стагоддвы рубеж пераўраўнялі 558 жыхароў Беларусі. Сярод доўгажыхароў 470 жанчын і 88 мужчын. Ва ўзроставай групе ад 110 і да 115 гадоў — 10 чалавек. Самая ж старэйшая жыхарка нашай краіны Марыя Міхайлаўна Шыкуць з вёскі Цесна-Вястаўскага раёна 1 ліпеня адсвяткавала 117 гадоў.

Фота Марыны БЕГУЦКОВОЙ.

Асабітае

«ЛЮДЗІ, СПЯШАЙЦЕСЯ РАБІЦЬ ДАБРО»

Памяці майго сябра і паплекніка Сяргея Кабяка

У Гродне ёсць вуліца Кабяка, але, пэўна, не ўсе гараджане, асабліва моладзь, ведаюць, што гэта быў за чалавек, якому неўзабаве, 12 верасня, споўнілася 60 гадоў. Гэтымі, можа, і не зусім удалымі нататкамі я хачу ўшанаваць памяць майго сябра і паплекніка.

1985 год, снежань. У Гродне ладзіцца чарговая справаздачная канферэнцыя абкама КПБ. У До ме палітасветы на сцэну падымаецца першы сакратар Леанід Клячкоў і з жалем у голасе паведамляе, што ў Віцебску на 55-м годзе жыцця памёр першы сакратар Віцебскага абкама КПБ Сяргей Кабяк, чыё ўсё сьведмае жыццё было звязана з Гродзеншчынай.

Тыя, хто добра ведаў Сяргея Цярэнцэвіча, не маглі стрываць і не хавалі сваіх слёз у смутку і жалобе, што ахапіла сэрцы... З таго дня прайшло шмат гадоў, але і сапраўды, як казаў паэт, «большое видится на расстоянии».

Сяргей Кабяк нарадзіўся на хутары Замойска непадалёк ад Баранавічу ў прастай беларускай сялянскай сям'і. Некалькі памераў на карце: ад майго вёскі Ахонава ў Дзятлаўскім раёне адлегласць складае ўсё каля сарака кіламетраў. Акрамя таго, мы з Сяргеем Цярэнцэвічам аднагодкі. Яшчэ «за палікамі» ён пачаў вучыцца — як і ўсе беларусы, на польскай мове. Тады ніхто не патрабаваў ні згоды саміх вучняў, ні іх бацькоў, якую мову выбіраць. Таму ўжо ў сталым узросце ў лексіцы Сяргея назірвалася шмат слоў з польскай мовы — напрыклад, «гнэмбіць» (прыгнятаць, прымушаць) і іншыя.

У 1955-м пасля заканчэння політэхнічнага інстытута я прыхеў працаваць у Ліду. А праз год на пасад першага сакратара гаркама камсамола быў прыняты пасля службы ў войску Сяргей Кабяк. Памятаю, як менавіта пад яго ўплывам мы арганізавалі ў будынку ўпраўлення невялікі хор і з нагоды свята выступілі з канцэрта. Кабяка можна было бачыць і на суботніках, закладчы парк на вуліцы Міцкевіча, на спартыўных спробніцтвах, вечарах адпачынку моладзі...

Потым ён стаў сакратаром абкама камсамола, працаваў у партыйных і савецкіх органах у Аст-

раўцы, Слоніме, Дзятлаве, а напрыканцы 1968 года вярнуўся ў Ліду на пасад першага сакратара гаркама партыі. Асабліва цяжка тады былі ў горадзе з сабеспячэннем вадой, шкодныя сцёкі трапілі ў рачулі Лідзейку і Камянку. Сяргей Цярэнцэвіч трымаў, як кажучы, руку на пульсе спраў, аднак за паўсядзённымі клопатамі не страчваў перспектыву, галоўныя напрамкі і прыярытэты.

Яшчэ адна рыса. Падчас працы ў Лідзе і пазней Кабяк наогул не ўжываў ні алкаголю, ні тытуноў. І сам паважаў, і іншых стараўся прывучыць да здаровага ладу жыцця. Такі прыклад. У 1968 годзе будтрэст узвёў без плана, пры падтрымцы гарадскога кіраўніка Цярэнцэвіча плавальны басейн з 25-метровымі дарожкамі — першы падобны аб'ект у вобласці. Хоць праблем было шмат. Метал і цэмент «выбівалі» праз ЦК партыі, будбанк чыніў перашкоды ў атрыманні грошай на зарплату... Дык вось, раз у тыдзень (я тады ўжо працаваў старшынёй гарвыканкама) пачалі мы з Кабяком наведваць басейн, а кожную раініцу з 6 гадзін сталі рабіць пешыя прагулкі па горадзе і ваколіцах. Памятаю, што некаторыя ідзі па развіцці горада нараджаўся менавіта падчас такога адпачынку.

Шмат чаго добрага зроблена ў Лідзе з удзелам Кабяка. Перш за ўсё гэта птушнік, каскад з пяці азёр, каб стварыць водны дыяметр на рацэ Лідзейка, новы магнутнасці на водазабор, сетка каналізацыі з помпавымі станцыямі і ачышчальнымі збудаванымі, цэплавны магнутнасці. Асабліва ўвага надавалася вуліцам і дарогам, транспартнай схеме, пабудове жылых і сацыяльных аб'ектаў. Не забыты былі і Лідскі замак — помнік гісторыі і архітэктуры нашых продкаў — беларусаў, які на працягу амаль трох стагоддзў прыйшоў у заняпад, стаў у руінах. Распачалася актыўная праца па адраджэнні гэтага жамчужыны.

Уладзімір Логаш і Сяргей Кабяк (другі і трэці злева). Фота з сямейнага архіва.

Усё гэта ўдалося дзякуючы не толькі пасаде, аўтарытэту Кабяка, але і сімпатый, прыхільнасці, што ён выклікаў у суразмоўцаў у сілу свайго характару. Часта Сяргей Цярэнцэвіч па тэлефоне дамаўляўся з высокімі чыноўнікамі і ў Маскве, і ў Мінску, а мне было ўжо лёгка ехаць і афармляць паперы на той ці іншай праблеме. Вельмі дображылівым быў ён і ў адносінах з простымі людзьмі, стараўся дапамагчы ўсім, хто да яго звяртаўся.

Дарчэ, у Лідзе мы з Кабяком жылі ў адным доме. Ён, жонка Ліля, дзве дачкі — Оля і Наташа, цешча Дар'я Паўлаўна, у адрозненне ад настольных халуп і прапаз, былі вельмі сціплай, прыстойнай сям'ёй. Непатрабавальныя ў вяртатках, харчаваліся прастай беларускай ежай, любілі коласасуюску «Раініцу ў нядзельку», калі блінцы пякліся на сняданне.

Пазней у Сяргея Цярэнцэвіча была праца ў Гродзенскім абкаме КПБ, а з 1978 года да адзёду ў Віцебск — старшынёй аблвыканкама.

На гэтых пасадах ён не даваў «куказіў», а быў арганізатарам канкрэтных спраў — у прыватнасці, змушчыў з месца закансерваванае будыніцтва абласнога драмтэатра. Шмат увагі надаваў будыніцтву на вёсцы, асабліва магутных жылвагадоўчых комплексаў. Нездарма па вытворчасці мяса і малака, па ўраджайнасці збожжавых вобласцей

была ў першых радах і ў рэспубліцы, і ў Саюзе.

Складася так, што ў 1983 годзе ЦК партыі вырашыў накіраваць Кабяка першым сакратаром Віцебскай вобласці. Сяргей Цярэнцэвіч не мог сказаць «не», хоць здароўе было ўжо падарвана. У 1979-м яго здарыўся інфаркт, другі па ліку. Памятаю, як ён ляжаў у ложках, і я паехаў яго адведваць. Мая жонка са сваёй агарода накапала маладой бульбы і з кропам адварыла яе, ды яшчэ прыгатавала маласольных гурчак. Як жа ён быў задаволены! Назавтра казаў, што быццам падзараваў, прыгадаў маладыя гадзі ля Баранавічы... Ён вельмі любіў Беларусь, яе вельмі любіў беларусы, асабліва легендарнае возера Свіслач. Мой старэйшы брат Васіль у тыя часы працаваў там ляснічым, і Кабяк быў частым госцем — любавачыся краўдзімамі, кулаўся, піў крынічную ваду і бярозавік. Гэта было яго возера, якое наталяла яго, аднаўляла пасля хваробы сілы, сэрца і душы.

Ад Кабяка ў мяне застаўся самы дарагі менавіта з нава 50-годдзя ён падарыў мне ручны гадзіннік, які і па сёння спраўна ходзіць, адлічвае час. І быццам нагадае словы Сяргея Цярэнцэвіча: «Людзі, спяшайцеся рабіць дабро».

Уладзімір Логаш, жыхар г. Гродна. Падыржаваў Барыс ПРАКОПЧЫК.

ПЕДАГОГ ДАДАТКОВАЙ АДУКАЦЫІ: ШТО СТАЇЦЬ ЗА НОВАЙ ПАСАДАЙ?

Ці зможа перайменаванне пасады кіраўніка гуртка, секцыі, студыі ці іншых аб'яднанняў па інтарсасх у пасад педагога дадатковай адукацыі дзцяі і моладзі папеліць сацыяльны статус людзей, якія шчыруюць на іве выхавання падрастаючага пакалення? І што дасць перайменаванне ўстановы пазашкольнага выхавання і навучання ва ўстановы дадатковай адукацыі дзцяі і моладзі? Менавіта гэтыя два пытанні асабліва цікавілі журналістаў пасля ўступлення з 1 верасня ў дзеянне Кодэкса аб адукацыі.

Па звестках галоўнага адукацыйнага ведамства, сёння ў краіне дзейнічае 381 установа дадатковай адукацыі дзцяі і моладзі, на базе якіх пастаянна функцыянуюць каля 32 тысяч аб'яднанняў па інтарсасх. Практычна сістэмай дадатковай адукацыі ахоплены кожны трыццаці беларускі школьнік. Прычым, наглядзчыні на дэмаграфічную сітуацыю ў Беларусі, за апошнія пяць гадоў колькасць выхаванцаў устаноў дадатковай адукацыі павялічылася ў сярэднім на краіне больш чым на 10 працэнтаў. Беларусь не без падстаў ганарыцца тым, што, у адрозненне ад многіх іншых былых рэспублік Савецкага Саюза, нам удалося не толькі поўнасоцо захаваць усю сетку устаноў пазашкольнага выхавання і навучання, але і іх даступнасць. Па-ранейшаму гурткі застаюцца або цалкам бясplatнымі, або за іх наведванне бярэцца сімваламі плата.

Калі да прыняцця Кодэкса бясplatна наведваць аб'яднанні па інтарсасх ва ўстановы пазашкольнага выхавання і навучання маглі маладыя людзі ва ўзросце да 18 гадоў, то цяпер ва ўстановы дадатковай адукацыі дзцяі і моладзі ўзрост выхаванцаў павялічыўся да 31 года. Праўда, з адной умовай: маладыя людзі павінны адносіцца да катэгорыі «навуачна-адукацыйна» — гэта значыць, навукацца ў прафэзійна-адукацыйна, ССНУ ці атрымліваць вышэйшую адукацыю.

Кодэкс вызначыў новыя падыходы ў арганізацыі дадатковай адукацыі дзцяі і моладзі, — тлумачыць намеснік міністра адукацыі Віктар ЯКЖЫК. — У прыватнасці, актыўнае развіццё зваочна-дыстанцыйнай формы навучання дазваляе прыцягваць да заняткаў у гуртках дзцяі з абмежаванымі магчымасцямі. У Кодэксе сфармуляваны агульныя патрабаванні пры рэалізацыі праграм дадатковай адукацыі дзцяі і моладзі, пазначаны падыходы да распрацоўкі адукацыйных праграм, выданы дакумента аб навучанні. Гэта новаўвядзенне прадугледжвае атэстацыю для навуачна-адукацыйнай праграмы ва маглы змест дадатковай адукацыйнай праграмы на пэўны перыяд.

Віктар ЯКЖЫК расказаў, што сёння ў сістэме дадатковай адукацыі задзейнічаны больш як 17 тысяч педагогаў. Хоць работа ў гэтай сферы зусім не абавязкова патрабуе найўнясіцы ў кіраўніц аб'яднання па інтарсасх профілярнай педагагічнай адукацыі. Даволі часта ў педагагічную сферу прыходзяць спецыялісты з іншых сфер нашага жыцця. Мэтанакіравана педа-

гаў для сістэмы дадатковай адукацыі рыхтуюць у краіне лічаны навуцальныя установы. Для прыкладу, у Беларусі дзейнічаюць педагагічным універсітэце ёсць «двайнае» спецыяльнасць «Фізіка, тэхнічная творчасць», і сёлеташасцера выпускнікоў БДПУ былі размеркаваны ў Рэспубліканскі цэнтр тэхнічнай творчасці навуцанцаў. Але значна часцей перападрыхтоўкай кадраў для устаноў дадатковай адукацыі займаюцца інстытуты развіцця адукацыі, Акадэмія паслядыпломнай адукацыі і рэспубліканскія цэнтры дадатковай адукацыі.

Зараз сярэдняя заробкі ў гэтай сферы складаюць каля 1 мільёна рублёў, аднак не варта блытаць памер стаўкі з сярэднімі заробкамі. Ці можна зацікавіць такімі заробкамі, напрыклад, мужчын і тым больш затрымаць пасля двухгадовай адрацоўкі па размеркаванні маладых спецыялістаў? Пытанне гэтак з разраду рытарычных. У Мінску, напрыклад, прааналізавалі ўзростава склад работнікаў устаноў дадатковай адукацыі і высветлілі, што «кадравае ядро» складаюць людзі ў 40-гадовым узросце, якія працуюць у сістэме ўжо шмат гадоў. А вось з маладымі папаўненням назіраюцца сур'езныя праблемы...

— Як правіла, з дзецымі працуюць вельмі апантанымі і ўлюбёнымі ў сваю працу людзі, Педагогі ад Бога, сапраўдныя энтузіясты, і толькі гэтым тлумачыцца адсутнасць цяжкіх кадраў пры дастаткова нізкім узроўні заробкаў, — дзеліцца сваімі думкамі дырэктар Нацыянальнага цэнтру мастацкай творчасці дзцяі і моладзі Надзея ВАСІЛЬЧАНКА. — Многія з іх самі з'яўляюцца выхаванцамі гэтых устаноў. Да таго ж ні для каго не сакрэт, што паміж школьным настаўнікам і педагогам дадатковай адукацыі існуе прычынова розніца. Калі школьнага настаўніка дзеці не выбіраюць, а хадзіць у школу па веды — гэта іх, так бы мовіць, галоўная жыццёвая задача і нават абавязак, то прымусяць дзцяі наведваць гурток ці секцыю проста немагчыма, калі ім там неікава. Педагогаў, пад кіраўніцтвам якіх яны займаюцца сваёй любімай справай, дзеці выбіраюць сабе самостойна. Яны вельмі тонка адчуваюць фармалізм і не даруюць абывацкага драрольства.

І ўсё ж такі, колькі можна эксплуатаваць лепшыя душы ў якасці гэтых людзей? Чаму нельга заахоўваць самых таленавітых педагогаў, да якіх выстройваюцца чэргі з тых, хто жадае ў іх навукацца?

Віктар ЯКЖЫК упуўняе, што педагог дадатковай адукацыі стане раўнапраўным членам у агульнай педагагічнай сям'і. **Аднак пакуль што ад перайменавання пасады педагога дадатковай адукацыі нічога не атрымалі, акрамя маральнага задавальнення, бо «кіраўнік гуртка гучыць больш сціпла, чым «педагог дадатковай адукацыі».** **Перайменаванне пасады не пацягнула для іх змянення ва ўмовах і парадку аплаты іх працы. Як і ў працігласці працоўнага адпачынку.** Гэта яшчэ адна праблема, якая не вырашаецца колькі гадоў. Раней у кіраўнікоў аб'яднанняў па інтарсасх было 42 дні адпачынку, а цяпер — толькі 24. Для пры-

кладу, калі ў школьных псіхалагаў адпачынаць складае 56 дзён, то ў псіхологаў, якія працуюць ва ўстановах дадатковай адукацыі, — 24 дні. І чым яны горшыя за школьных педагогаў? Дарчэ, псіхологаў лічаць, што бацькі ні ў якім разе не павінны аказваць ціск на сваё дзцяі пры выбары таго ці іншага гуртка, клуба або секцыі. Толькі занапак па душы можа прынесці рэальную карысць. А вызначыцца з выбарам адрозу могуць не ўсе. Знаходзіцца ў працэсе пошуку — гэта нармальны стан любога дзцяі, якое жадае самарэалізавацца. У сілах бацькоў яму ў гэтым дапамагчы, штосць ці падказаць, параіць, але іх меркаванні і жыццёвы вопыт не павінны быць вырашальнымі пры ажыццяўленні выбару...

Апошнім часам проста шалёным попытам у бацькоў карыстаюцца так званыя школы ранняга развіцця. У Рэспубліканскім цэнтры тэхнічнай творчасці навуцанцаў таксама дзейнічае школа ранняга тэхнічнага развіцця для дзцяі з трохгадавага ўзросту і гурток пачатковага тэхнічнага мадэлявання (з пяці гадоў). Ёсць школа ранняга развіцця і ў Рэспубліканскім цэнтры мастацкай творчасці дзцяі і моладзі.

— Бесумоўна, цікавае ў дзцяі і юнакоў да тэхнічнай творчасці сёння не такая вялікая, як у савецкія часы, — прызнаецца дырэктар Рэспубліканскага цэнтру тэхнічнай творчасці навуцанцаў Аляксандр ДАЛЖЭУСКІ. — Асабліва мы адчуваем гэта па напанаўлянасці гуртоў авіямадэлявання і судамадэлявання. Затое на хвалі папулярнасці знаходзяцца картынны, лічбавыя фатаграфіі, камп'ютарная графіка, рэжысура тэлебачання, падрыхтоўка вядучых для тэлебачання. Усяго ў нас 110 гуртоў па 32-х напрамках. У цэнтры можна займацца рэканструкцыяй рыскаража ўзбраення, мадэляваннем транспартнай тэхнікі, хуткасна радыеэлектраграфія, спартыўнай радыеэлементарнай, мультыплікацыя, стэрэафатаграфія (3D), інжынернай графікай, тэхнічным дызайнам, радыеэлектронікай і гэтак далей.

Педагогі прызнаюць, што нярэдка самі бацькі падказваюць ім адрыццё новых кірункаў. Так, у сталічным Палацы дзцяі і моладзі пачалі рыхтвацца будучыя прадырмальнікі і бізнэсмэны. Дарослыя палілічы, што патрэбны веды для адрыцця ўласнай справы трэба набываць яшчэ ў школьным узросце.

Віктар ЯКЖЫК лічыць, што заняткі ў гуртках — гэта не проста хобі. Для многіх яны вызначылі прафесійны выбар на ўсё жыццё: прыкладна 15 працэнтаў студэнтаў ВДУ выбралі свае тэхнічныя спецыяльнасці пад уплывам заняткаў у аб'яднаннях па інтарсасх. Па меркаванні Віктара ЯКЖЫКА, гэта статыстыка пацвярджае, што ўстановы дадатковай адукацыі — магутны рэсурс прафесійнай арыентацыі. Таму трэба забяспечыць больш шчыльную і інтэграцыю ў сістэму адукацыі і наладзіць супрацоўніцтва з прафесійна-тэхнічнымі, сярэднімі спецыяльнымі і вышэйшымі ўстановамі, а таксама з прадпрыемствамі. Гэта адзін з перспектывных кірункаў Праграмы развіцця устаноў дадатковай адукацыі на 2012-2015 гады, работа над якой зараз вядзецца.

Надзея НИКАЛАЕВА.

КАНАЛ ПРАЧЫСЦІЛІ. І НАВАТ ПРАКАПАЛІ НОВЫ?

Вяртаючыся да надрукаванага

На сваю бяду жыхары вуліцы Палывая ў Школьнай вёсцы Ярэмічы Карэліцкага раёна пачалі наракаць яшчэ ў канцы лютага: іх жылло пачало падтопіваць грунтовымі водамі. Справа як быццам бы была ў абодвай канаве, якую трэба было прачысціць...

Але так складася, што потым да праблемы нашых чытачоў нам давялося звяртацца яшчэ неаднойчы. Дадзенае напачатку аб'яднанне выправіць сітуацыю мясцовае ўлады не выканалі, пра што газета мусіла ёй публічна нагадаць. Пасля гэтага сітуацыя зрушылася з месца: у 20-х чыслах жніўня нас праінфармавалі, што выраблена праектна-каштарысная дакументацыя для выканання работ па ачышчэнні канала для адводу павадкавых і сцёкавых водаў з вуліцы Школьнай і Палывая, быць за тое, яшчэ ў ліпені распачаць работы па яго ачышчэнні. На першую дакдаку жніўня яны ўжо былі выкананыя на 70 працэнтаў. Да 1 верасня іх аб'яднці завяршыць цалкам, пра што дадаткова паведаміць у рэдакцыю.

Днямі мы сапраўды атрымалі чарговы ліст з Карэ-

ліцкага райвыканкама. «На калектыўны зварот жыхароў аграгарадка Ярэмічы, што паступіў у рэдакцыю газеты «Звязда» і які знаходзіўся на кантролі ў Карэліцкім раённым выканаўчым камітэце, паведамляем, што запланаваныя работы па ачышчэнні канала для адводу сцёкавых і павадкавых водаў ад вуліцы Школьнай і Палывая ў аграгарадку Ярэмічы выкананыя, таксама праведзена пракопка новага канала».

Улічваючы, колькі доўжылася гэтая гісторыя з ачысткай абоднага канала, пасля атрымання афіцыйнага адказу мы вырашылі сім патэлефанаваць нашым заўнічым: ці задаволены? Пераказалі ім кароткі змест ліста і ў адказ пачулі... здзіўленае нахонт «пракопка новага канала». «Так, сапраўды, мы чулі, што яго збіраюцца капачь, аднак пакуль ніхто яго не бачыў», — паведамілі месцічкі. А вось ачысткай старога канала цалкам задаволены: з падваляў дамоў, які толькі было зроблена патрэбнае, тут жа сышла вада.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Супрацоўнікі міліцыі панеслі адказнасць за парушэнне правоў журналістаў

Падчас сустрэчы з журналістамі начальнік упраўлення па наглядзе за выкананнем заканадаўства і законнасцю прававых актаў Генеральнай пракуратуры Павел РАДЗІВОНАУ закрэўну дзве тэмы. Першая тычыцца рэкламы на будынках, якія прадстаўляюць гісторыка-культурную каштоўнасць, другая — парушэння правоў журналістаў падчас асветлення ілі несанкцыянаваных масавых мерапрыемстваў.

«Прымаем меры, каб папярэдзіць падобныя канфлікты ў далейшым»

Генпракуратура і пракуратура Гомельскай вобласці вынеслі акты пракурорскага нагляду, звязаны з рэалізацыяй журналістамі сваіх правоў пры асветленні масавых акцый. Так, органы пракуратуры выступілі з патрабаваннем забяспечыць з боку супрацоўнікаў органаў унутраных спраў наўхільнае выкананне заканадаўства аб СМІ. У прыватнасці, не дапускаць парушэнняў правоў журналістаў пры ажыццяўленні ілі прафесійнай дзейнасці.

— МУС прыняла патрабаванні пракуратуры абгрунтаванымі, — адзначыў Павел РАДЗІВОНАУ. — Вінаватая службовая асоба панеслі дысцыплінарную адказнасць за парушэнне заканадаўства аб СМІ. Акрамя таго, былі праведзены аператыўныя нарады, на якіх асабовы склад органаў унутраных спраў пазнаемлі са спецыфікай працы журналістаў.

Прапрацоўваюцца пытанне аб сустрэчы на базе Міністэрства інфармацыі супрацоўнікаў МУС, Генпракуратуры і журналістаў. Мерапрыемства, якія плануецца, пройдзе ў бліжэйшы час. На нарадзе будзе разглядацца пытанні выканання заканадаўства аб СМІ.

— Я перакананы, што тыя меры, якія мы прымаем, дазваляць у далейшым пазбегнуць канфліктам, не дапусціць парушэнняў закона як з боку супрацоўнікаў органаў правапарадку, так і прадстаўнікоў журналісцкага корпуса, — рэзюмаваў прадстаўнік Генпракуратуры.

«3-за рэкламы адрозніць гісторыка-культурную каштоўнасць ад любога іншага будынка практычна немагчыма»

Павел РАДЗІВОНАУ канстатаваў, што маецца сур'ёзная праблема і з выкананнем заканадаўства аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны. У Беларусі налічваецца больш за 5 тысяч падобных аб'ектаў. 3 іх толькі ў Мінску — 300.

Надзея ДРЫЛА.

У адным са службовых памяшканняў сталічнага крэматорыя захоўваюцца больш за 70 незапаграбаваных урнаў з прахам крэміраваных, пачынаючы з 2000 года.

Ну і што, пацісне плячамі нехта, працягваюць гэтыя радкі. Што таго 70 непахаваных урнаў у паарунах з дзясяткамі тысяч магіл, пра якія клопаты і якія дзяляюць? І ці такія ўжо важныя «праблемы» памерлых у параўнанні з выпрабаванымі, якія выпадаюць на долю жывых? Любяць гэтыя журналісты фарбы згушчаць...

Я зусім не збіраюся згушчаць фарбы і гіпербалізаваць праблему. Але не магу не заўважыць, што яна, як бы гэта выказацца далікатней... выбіваецца з шэрагу іншых, вылучаецца сваёй... абсурднасцю. Чалавек нарадзіўся на свет, прайшоў так ці гэтак свой зямны шлях, а пасля смерці, замест таго, каб знайсці вечны спакой, «завіс» паміж гэтым светам і тым... Быццам ішоў-ішоў — і не дайшоў. Прычым, не па сваёй віне, а па віне родных, і сваякоў, якія знайшлі грошы на крэмацыю, а вось на пахаванне урны з прахам сіл і сродкаў у іх ужо не хапіла. І урна засталася стаць на паліцы ў падсобным памяшканні адміністрацыйнага будынка крэматорыя.

Прычым насцяржовае не толькі сам факт незапаграбаваных сваякім урнаў з прахам сваіх блізкіх, але і тэндэнцыя. Начальнік сталічнага крэматорыя Уладзімір Карунас дзеліцца сумнай статыстыкай: у 2006 годзе пад «дахам» крэматорыя засталася 5 урнаў, у 2009-м — 14, у 2010-м — 17...

— Урны, незапаграбаваныя да 2000 года, пахаваны ў агульнай магіле. А вось датаваныя 2000-м і далей — знаходзяцца пакуль што ў нас, і мы не спяшаемся іх хавачь. Пакаімаем сваякам, так бы мовіць, апошні шанец, таму што з магілы яны іх ужо не забяруць, — тлумачыць Уладзімір Сяргеевіч.

Увогуле, лёс незапаграбаваных урнаў дакладна вызначаны адпаведным законам: праз тры гады і сапраўды неабходна пачаваць у агульнай магіле за казённым кошт. Але спадар Карунас у гэтых дзеньнях усё ж спадзеяцца, што за урнамі прыйдуць. Не за ўсімі, разумема, але хаця б за некаторымі. Штогод супрацоў-

ні адміністрацыі крэматорыя дасялаюць уведомленні па адрасе, якія былі пазначаны ў суправаджальных дакументах. Або спрабуюць датэлефанавацца. Безвынікова. У лепшым выпадку гора-сваякі проста кідаюць трубку, у горшым — нецэнзурна лаюцца, пасылаючы работнікаў крэматорыя куды пададэй... Праўда, цуды здараюцца. Па

кі адміністрацыі крэматорыя дасялаюць уведомленні па адрасе, якія былі пазначаны ў суправаджальных дакументах. Або спрабуюць датэлефанавацца. Безвынікова. У лепшым выпадку гора-сваякі проста кідаюць трубку, у горшым — нецэнзурна лаюцца, пасылаючы работнікаў крэматорыя куды пададэй... Праўда, цуды здараюцца. Па

Начальнік сталічнага крэматорыя Уладзімір Карунас у памяшканні з «забытымі» урнамі.

урнаў з прахам крэміраванай жанчыны, якую «забылі» забраць з крэматорыя ўрны дзедзі-алкаголікі, праз некалькі гадоў прыхеў у нук. Але гэта хутчэй выключэнне. У пераважнай большасці выпадках сваякам, груба кажучы, да літара... Ды і забываюць пра урны людзі сацыяльна неаўдакаваныя, а з іх што спягоніць? Закоп такой адказнасці не прадугледжвае.

— А дарэмна, — лічыць Уладзімір Карунас. — Можна было б спганіць з родных хаця б кампенсачыю нашых затрат на пахаванне. Можна, хоць нехта задумаўся б.

Адпрацаваўшы шэсць гадоў на пасадзе начальніка крэматорыя,

Уладзімір Сяргеевіч так і не развучыўся здзіўляцца шматбаковым прываем чалавечай сутнасці. Людзі здольны на што заўгодна, і нават на большае.

— Брат і сястра могуць судзіцца 3-за праху бацькоў... Кожны лічыць, што калі менавіта ён арганізуе пахаванне, дык аўтаматычна атрымае права на атрыманне ў спадчыну жылля. Сваёкі думоюць не пра тое, як лепш працаваць з блізкага чалавекі ў апошні шлях, а змагаюцца за спадчыну. І такія выпадкі нярэдка.

Мне людзі патэлефанавалі: забярыце ваш урну! Дурляць забіраць. Так што прах хавалі двойчы, — уздымае Уладзімір Кабірунас. І дадае, што працаваць з памерлым зусім не страшна. Прынамсі, часам значна прасцей,

Колькасць самазабойцаў перавышае колькасць ахвяр транспартных катастроф

10 верасня па ініцыятыве Сусветнай арганізацыі аховы здароўя лічыцца сусветным Днём прадухілення самазабойстваў. Беларусь адносіцца да ліку краін з высокім узроўнем суіцідальнай актыўнасці насельніцтва. Гэта значыць, што на 100 тысяч чалавек прыпадае 20 ці больш тых, хто наўмысна пазбаўляе сябе жыцця.

Праблема суіцыдаў для Беларусі — сацыяльна значная і актуальная. Змяняецца колькасць насельніцтва, траецца сродкі на сістэму прафілактыкі і лячэнне тых, хто выжыў пасля спробы самагубства.

Суіцід — не заўжды наступтава праблём з псіхікай — гаворыць Ірына БАЙКОВА, гаоўны пазаштатны спецыяліст Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь па псіхалогіі і псіхатэрапіі. — Часта спроба самагубства робіцца імпульсіўна. Можна нават не заўважаць, што чалавек думае пра гэты страшны крок. Такія вось імпульсіўныя формы суіцідальных паводін найбольш характэрныя для людзей маладога ўзросту і падлеткаў, а таксама для тых, хто схільны да якой-небудзь залежнасці. Напрыклад, ужывае алкаголь ці наркатыкі. А вось пераважнай прычынай, якая падштурхоўвае людзей да суіцыду, з'яўляюцца праблемы ў сямі.

Найбольшая колькасць самазабойстваў у Беларусі была зафіксавана ў 1996 годзе. Тады на 100 тысяч чалавек прыпадала 35,8 выпадка суіцыду. Летась лічба складала 26,1. Сёлета за сем месяцаў зарэгістравана 11,3 выпадка на 100 тысяч насельніцтва.

— Ва ўсім свеце штогод больш за мільён чалавек здзяйсняюць самагубства, — расказвае Сяргей ІГУМЕНАУ, дырэктар РНПЦ псіхічнага здароўя. — І, на некаторых звестках, колькасць самагубцаў перавышае

колькасць ахвяр транспартных катастроф. У нашай краіне на працягу апошніх 25 гадоў захоўваецца дастаткова высокі ўзровень суіцідальнай актыўнасці насельніцтва.

Па даручэнні Савета Міністраў Беларусі Міністэрствам аховы здароўя распрацаваны Комплексны план па прафілактыцы суіцідальных паводін на 2009—2012 гады. З яго дапамогай плануецца павысіць эфектыўнасць узаемадзеяння розных дзяржаўных структур у пытанні прафілактыкі суіцыду і даваць насельніцтву больш інфармацыі пра дзейнасць разнастайных службаў і арганізацый, якія могуць аказаць дапамогу людзям, што трапілі ў складаную жыццёвую сітуацыю.

У нашай краіне існуюць медыцынскія цэнтры, якія займаюцца аказаннем дапамогі людзям, што знаходзяцца ў цяжкім эмацыянальным стане. Таксама кансультацыю ўрача-псіхатэрапеўта і псіхолога можна атрымаць у кожнай гарадской паліклініцы і цэнтральнай раённай бальніцы.

«Гарачыя» тэлефоны, па якіх можна атрымаць псіхалагічную дапамогу:

- ✓ Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр псіхічнага здароўя: 8-801-100-16-11; 8-801-100-21-21.
- ✓ Мінскі гарадскі дзіцяча-падлеткавы псіханеўралагічны дыспансэр: 315-00-04.
- ✓ Мінскі гарадскі псіханеўралагічны дыспансэр: 290-44-44.
- ✓ Інфармацыю пра нумары тэлефонаў іншых «гарачых ліній» можна знайсці на сайце Міністэрства аховы здароўя www.minzdrav.gov.by

Ганна ГАРУСОВІЧ.

«Гэта было проста насланне...»

Гісторыя дзяўчыны, якая выжыла пасля спробы самагубства

МАЯ знаёмая Кацярына — чалавек самадастатковы і паспяховы як у кар'еры, так і ў хатні. Каця працуе ў банку першы год пасля ўніверсітэта, а два месяцы таму выйшла замуж, ад чаго вельмі шчасліва. Танклява, прывабная бландышка з карымі вацьмі, з якой заўжды цікава паразмаўляць. У такіх заздрослівых людзі звычайна пытаюцца: «Кі якая ў цябе моцны быць праблемы? Як пацярпець сама сама сурзомуцца, такая сітуацыя з ёй здараецца даволі часта. Ніхто ніколі не паверыць, што некалькі гадоў таму гэтая усмешліва дзяўчынка зачынілася ў пустой кватэры і паласнула лязом па запяскі. На паміць на абедзюх руках засталіся непрыглыбыя шрамы. Таму Каця нават у сляготу носіць на працу баваўняную кашулю з доўгім рукавом, каб «не пужаць людзей». А ў звычайным жыцці, надзяваючы лёгкае летняе ці свеснае адзенне, стараецца адказаць на пытанне «Што гэта?» са смехам: — Так, прыкол дзіцяціства.

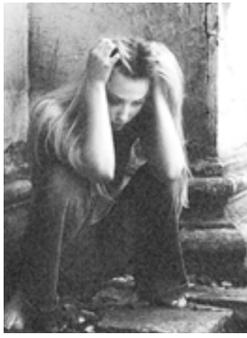
Успамінаючы гэтую гісторыю Кацярына згадзілася толькі з умовай, што часам будзе адрывацца ад апеводу і плакаць. Нават перажыўшы ўсе праблемы, яна не можа рэзгаваць па-іншаму. — У свае вяснаміцкія я была надта самастойнай і адказнай. Сама выбрала сабе ўніверсітэт, сама паехала падаваць дакументы. Падчас навучання заўжды была сярэд лепшых. Выкладчыкі нават смяіліся, што ў мяне ў сталіцы з жыллем праблем няма, бо я, відаць, пераехала ў біялетку.

Такішоў час. Праз некалькі сеціў я зразумела, што іду па неадданай сцяжыніцы: экзамены здаваліся беспераблемна, залікі ставілі аўтаматамі. Па праўдзе скажаць, стала нецкава і аднастайна. Добра аднакі больш не прыносілі задавальнення. Проста не трэба было па іх змагацца, а гэта не ў майм характары. Я не ведала, як выбрацца з шорых дзён.

Прышла чарговая вясна. Аднойчы я ішла ў краму. Каб скараціць шлях, пайшла дварамі. На балконе першага паверха курыўся сімпатычны хлопец. Я глядзела на яго, ён на мяне: «Бландынка, і не мотаеш мяне у руковом?». Ну, думаю, знайшоў ты запятыцка. Я зрабіла злосьныя вочы і нервова абцягнула сваю руковую майку.

Праз некалькі дзён мы выпадкова зноў сустрэліся ў двары, калі я Стас (так звалі хлопца) гуляў са сваім французскім бульдогам. Пагаварылі хвілін дзесяць. У выніку бульдог пайшоў дахаты, а я пайшла гуляць са Стасам. Хадзілі па вуліцах да самай ночы. Пасля было яшчэ спатканні. Мы гулялі па горадзе, слухалі класную музыку, курылі «траву» на Стасавым балконе. Стас вучыўся на апошнім курсе і меў вельмі багатых бацькоў. Яны жылі ў катэдры ў Тарасова, а сын здымаў кватэру ў горадзе. Сын бачыў іх раз на два месяцы. Як і ў сваіх родных, якія жывуць за чатыры кіламетры ад сталіцы.

Прайшоў месяц, і я пачала адчуваць да яго такую прыязнасць, якой не ведала ніколі. Стас тэлефанаваў — і я ішла да яго, адкаляваючы ўсе свае справы. Я сама не заўважыла, як перастала цікавіцца ўсім, што падабалася раней. Сябры, канцэрты, кнігі — адмовілася ад усёго. Добра, што вучоуб не закінюць розуму халіпа. Ён казаў, што не можа перастаць мной любівацца і што ўпершыню дзяўчыне ад яго не патрэбны грошы. Мне было

Імёны змянялі па просьбе гераіні артыкула.
Ганна ГАРУСОВІЧ.

Кітайская супрацьгрыпозная вакцына абвергла ўсе сумненні

КАЛЯ трох мільёнаў чалавек плануецца ахаціць сёлета вакцынацыяй супраць грыпу, у тым ліку 2 млн 455 тысяч чалавек — за кошт рэспубліканскага і мясцовага бюджэтаў і каля 568 тысяч чалавек — за кошт сродкаў праёмстваў, арганізацый і ўласных сродкаў грамадзян.

Бясплатна прышчынку змогуць зрабіць асобы з высокай рызыкай развіцця ускладненняў пасля захавання на грып: людзі з хронічнымі захворваннямі дыяльнай, сардэчна-сасудзістай і эндарыннай сістэм, з парушэннямі функцый нырач, з імунадэфіцытамі, у тым ліку ВІЧ, інфіраванымі, дзеці, якія часта хварэюць і працягла хварэюць ва ўзросце пасля шасці месяцаў. Бясплатнай вакцынацыі супраць грыпу таксама падлягаюць людзі ва ўзросце старэйшым за 65 гадоў і асобы, якія ў ліку сваёй прафесійнай дзейнасці маюць высокую рымку захварэць на грып: медыцынскі персанал, работнікі дзіцячых і дзіцячых дамоў, школ-інтэрнатаў, птушнічых, працуючых прадпрыемстваў, ветэрынарных работнікаў, арнітолагаў і іншых. Альтымальны тэрмін вакцынацыі — з другой паловы верасня да пачатку снежня, паколькі пад'ём захварэласці на грып у нашай краіне часцей за ўсё прыпадае на студзень—сакавік. Для стварэння паўнаватарскай аховы пасля прычэпкі арганізму таму тэрабуецца ад 14 да 30 сутак, а ахоўны ўзровень антыцел захоўваецца на працягу 6-8 месяцаў, затым іх колькасць хутка зніжаецца. Менавіта на гэтай прычыне ранняя вакцынацыя не рэкамендуецца, каб узровень створанай аховы не знізіўся да пачатку эпідэміі.

Сёлета для супрацьгрыпознай вакцынацыі беларусаў будзе закуплена кітайская, расійская,

французская і галандская вакцыны. Бясплатна прышчыпаць будуць кітайскай вакцынай, паколькі гэта найбольш эканомны варыянт. Як сцявяджае гаоўны эпідэміялог Міністэрства аховы здароўя Іна Карабан, летас Беларусь упершыню заакупіла кітайскую вакцыну, і тая вельмі добра сябе зарэкамендавала, хоць многія ставіліся да яе асцярожна. Пасля завяршэння вакцынацыі Міністэрства аховы здароўя запрасіла ў медустаную інфармацыю аб тым, якая была рэакцыя ў прышчыпленых на кітайскую вакцыну, і арганізацыі далі павяржана стануючыя водгукі: паведамлілі, што паводзіны рэакцый на яе ўвядзенне практычна не было. Больш за тое, супрацьліці Міністэрства аховы здароўя змагло на ўласным прыкладзе пераканацца ў якасці і эфектыўнасці кітайскай вакцыны. Менавіта ёй былі прышчыплены 87 працэнтаў супрацьліці Міністэрства, і ніхто з прышчыпленых на грып не захварэў. А ўвогуле па краіне сярэд прышчыпленых грыпам зарэкасіліся толькі 5 працэнтаў. Аднак лічыць гэтую лічбу дакладнай усё ж такі неляжа, паколькі ў большасці выпадкаў дыягназ ставіўся пацыентам клінічным шляхам, без лабараторнага пацвярджэння інфіравання іх вірусам грыпу. Такія паказчыкі, на думку спецыялістаў, сведчаць аб высокай эфектыўнасці вакцынацыі супраць грыпу.

Цыркуляваць у новым эпідэміозе будучы тыя ж разнавіднасці вірусаў грыпу, што і ў папярэднім. У склад вакцыны для паўночнага паўшар'я былі ўключаны ўсе гэтыя штамы, у тым ліку і пандэмічны штам вірусаў грыпу, які ўжо паспеў стаць звычайным сезонным.

Надзея НІКАЛАЕВА.

РАБІЦЬ ДАБРО — «ХВАРОБА» ЗАРАЗНАЯ

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ

НЕКАТОРЫЯ людзі лічаць інтэрнэт сусветным злом, іншыя — ледзь не адзіным вартам дасягненням цывілізацыі. Аднак многія і не падарэаюць, што сусветнае сеціва можа адкрыць у звычайным абывацелі такія якасці і моц, на якія, здавалася, здольны толькі асаблівыя людзі.

Карыстальнікі інтэрнэту маюць зносіны паміж сабой: абменьваюцца думкамі, лаюць ці хваляць... Яны быццам бы «заражаюць» адін аднаго эмоцыямі, ад якой чалавек становіцца альбо змрочным, альбо наадварот, лёгкім і светлым. На адным з беларускіх форумуў я знайшла людзей, якія «заражаюць»... Не, лепей будзе сказаць: «зараджаюць» адін аднаго, хатнік і даюць надзею на тое, што яшчэ засталіся такія паняцці, як Чалавечнасць, Міласэрнасць і Любоў.

Адна мама на сайце semeisto.by падзялілася ўбачаным у інфекцыйнай бальніцы. Там яна ляжала са сваім дзіцём і заўважыла, што ў суседняй палатэ знаходзіцца немаўляці без мамы. Вось што яна напісала: «...Уявіце, палата: двое малых, два ложка, стол і шафа. USE! Ні цацак, ні кніжкі і г. д. Яны замкнутыя на ключ увесь дзень...»

Гэтыя словы былі напісаныя яшчэ ў 2008 годзе. Жыццёна прапанавала ўсім, хто зачоха, сабраць адзенне, памперсы і разам адвезці гэтым малым... Быў створаны адпаведны форум.

— Сёння шмат змянілася, — кажа Ірына, адна з наведніц форуму. — Мы па-ранейшаму збіраем розныя рэчы: памперсы, прадметы гігіены, цацкі, канцылярскія тавары і шмат чаго іншага, увесь спіс можна знайсці на сайце. Але адвозім не толькі ў бальніцы розных гарадоў, але і ў дзіцячыя дамы, Дамы малючкі, інтэрнаты... Пры гэтым мы не з'яўляемся ніякай арганізацыяй, мы звычайныя людзі, якія выпадкова зайшлі на сайт і даведаліся, што асабіста можам палегчыць жыццё малым. Нехта гэта робіць аднарова, іншыя зацікавае, і яны дапамагаюць рэгулярна. Мы сваімі сіламі збіраем тое, што неабходна дзецям, а валанцёры з форуму не проста аддаюць рэчы і з'язджаюць. Яны знаёміцца з дзеткамі, гуляюць з імі, кормяць, чытаюць ім кніжкі...

ІРЫНА

Яе гісторыя нічы не адрозніваецца ад іншых. Яна трапіла ў бальніцу са сваім дзіцём. Ляжала ў асобным коме. Дзверы былі шклянныя, і яна бачыла суседа ў супрацьлеглым пакоі. Гэта быў смуглы хлопчык.

Яму было прыкладна гады два. Ён быў адзін у палатэ, і калі Ірына кідала ў яго бок позірк, махаў ёй рукой. Да яго прыходзілі... Мядсёстры, каб пакарміць. З ім ніхто не гуляў, ніхто не гаварыў, ніхто яго не шкадаваў пасля ўкопу...

Дома яна часта ўспамінала гэтага «маленькага вязня». Аднойчы яна шукала патрэбную інфармацыю і зайшла на сайт semeisto.by. Там, на адным з форумуў, яна пазнаёмілася з мамамі, якія таксама турбавалі падобныя справы. Разам яны вырашылі па меры сіл нешта мяняць. Ён здаваўся, што лярво маленькае добрае пачынае можа перарасці ў вялікую справу, а потым увогуле стаць натуральным і грамадстве.

— Самае важнае для такіх дзяцей — знайсці маму, — кажа Ірына. — Але мы добра разумелі, што для ўсіх дзетак маму не знойдзем... Тады для пачатку мы сабралі неабходныя рэчы і адвезлі ў бальніцу. А там ужо сталі дапамагаць мядсёстрам клапаціцца пра дзяцей, у якіх няма нікога.

Справа ў тым, што бальніца — гэта лячэбная ўстанова. Там далёка не заўсёды ёсць выхавальнікі і гульнявыя пакоі. У бальніцы лечыць, адпаведна, асноўная частка фінансавых дзяржавы і харчаванне... Восі і атрымліваецца, што наогул ў палатэ з голымі сумнімі сценамі мінімум тыдзень, а то і не адзін месяц, сам-насам знаходзяцца дзеці-сіроты.

Ірына распавядае, што дзякуючы намаганням многіх людзей і разуменню гэтай праблемы з боку кіраўніцтва і персаналу бальніцы (у першую чаргу Гарадской дзіцячай інфекцыйнай клінічнай бальніцы Мінска) у

шафёрам... Я глядзела на хлопчыка і не магла ў гэта паверыць! Хіба такое магчыма?

Аказалася, што хлопчык хворы на СНІД. З нараджэння. Яго будучыня — інтэрнат для інвалідаў... Ірына ведае, што яго туды ўжо адвезлі.

НАТАЛЛЯ

Наталлю яшчэ ў дзяцінстве ўразіў той факт, што наогул існуюць дзеці, якія жывуць без маці. На працягу ўсяго жыцця яна ўспамінала хлапчука з дзіцячага дома, якога сустрапа ў піанерскім лагэры.

—Пасля нараджэння другога сына ад думкі пра тое, што ёсць дзеці, якіх ніхто не прыціскае да сэрца, не цалуе ў пятакі, не спявае калыханкі, я проста вар'яцела, — успамінае Наталля. — Мне не хацелася быць чалавекам, які разумее, што такая несправядлівасць ёсць, але пры гэтым застаецца ўбаку, стараецца пра гэта не думаць, не ўспамінаць, ніяк не закранае гэту праблему.

Наталля ў інтэрнаце усё часцей у пашукава ўводзіла слова «адказны». Так яна трапіла на сайт, дзе і пазнаёмілася з людзьмі, якія

— У прычыне, такіх людзей не шмат, — дадае Ірына. — Але менавіта з такімі мы стараемся не спрачацца. Бывае, што ад які залежыць, ці зможам мы потым трапіць да дзіцяці...

Бісконца цешыць, што і сярод работнікаў бальніцы, і сярод персаналу дзіцячых дамоў, прытулкаў і інтэрнатаў шмат неабякавых людзей, якія ўсім сэрцам перажываюць за такіх дзяцей. Ёсць выпадкі, калі самі мядсёстры прывязаліся да малых настолькі, што пасля выпіскі афармлялі апеку над дзіцём.

— Бывае, прывязваюць у дзіцячы дом усё неабходнае, — успамінае Ірына. — Адыржэ тарка нас па групам пачынае відзець. Кожнае дзіцяца па імені зывае, пра ўсіх гісторыі расказае. І хаваючы слёзы, успомніць былога выхаванца, якога так і не усынавілі, і таму давялося аддаць малаго ў інтэрнат... А потым шчыра здзівіліся, як у чалавеча хапае сіл за шмат гадоў працы ў гэтай сферы не «перагарэць», а працягваць любіць і шкадаваць гэтых малых.

Ірына не ўпэўнена, што змагла б так... Яна прыйшла да гэтай высновы пасля наведвання аднаго з дзіцячых дамоў для інвалідаў. Тады валанцёры прывезлі выхаванцам падарункі на Раство. Хадзілі ў групы ў групу і раздавалі пакуны. Дзеці Ірыне сталі здавацца ўсе на адзін твар. І раптам...

— Класі Якая машына! — ускрыкнуў хлапчук гадоў шасці, калі дастаў з пакета машынку. — А вы ведаеце, калі я вырасту, то стану шафёрам, і я сам буду рамантаваць машыны, і вось так буду ездзіць: вжжжжж...

Хлопчык стаў вацьмі машынку па падлогу. Ён вельмі вылучаўся з групы дзяцей. Ён добра рухаўся, добра гаварыў, гучна, зарэзала смяіўся і быў на дзве сімпатычным.

— Эх, Рома, Рома, Рома... — глядзячы на радасную мітусню хлапчука, з горчычю сказала выхавальца.

Ірына падглядзела на яе.

— Я ніколі не забуду яе погляд, — адварнуўся ад мяне, кажа Ірына. — Гэта быў позірк, у якім не было будучыні, ніякай надзеі! Я зразумела, што Рома ніколі не стане

таксама здавалася ёй неабякавымі. Праз некаторы час Наталля з мужам вырашылі ўдзельнічаць дзяўчынку. Прапанавалі ім паўгадовае здаровае дзяццо. Сталі афармляць дакументы. Але здаровае неспадзявана.

— Гэта быў звычайны ройс валанцёраў у Дом дзіцяці, і я паехала з ім, — расказвае Наталля. — Там я ў дырэктара паспрабавала высветліць, з якімі часцей за ўсё дыгнамічны трапляюць малыя ў іх установу. Дырэктар распавядаў на прыкладзе сваіх выхаванцаў.

— Я слухала і глядзела на малых. Раптам мой позірк упаў на Юлечку. Яна такая маленькая, такая прыгожая... Я яе ўзяла на рукі і зразумела — яна мая...

— Зразумейце, яна нарадзілася шасцімесячнай, — кажа дырэктар.

— Ах, малычкіна, як змагаецца за жыццё, — адказава я.

— У яе парок сэрца, магчыма, спатрэбіцца аперацыя...

— У лякарні лепш ляжаць з мамай, чым без яе.

— Ёй дзесяць месяцаў, а яна нават не поўзае, у яе значнае адставанне ў развіццю...

— Бацьчыне, яна без мяне ніяк не справіцца!

У органах апекі яна паведамліла аб сваім рашэнні ўдзельнічаць Юлю. Наталля была ўпэўненая, што тую, шасцімесячную здаровую дзяўчынку, абавязкова забяры іншая сям'я. І мела рацыю. А ў Юлі шанцаў амаль няма. Калі Наталля ўзяла ў рукі асабістую справу дзяўчыні, яна пераканалася ў гэтым, а таксама ў тым, што нельга шукаць дзіця па фотаздымку. На фота Юля была нейкім заморкам з «букетам» хвароб, а ў жыцці гэта было зусім іншае дзіця. Наталля прызналася, што ў яе не было канкрэтнага плана, як вылезці Юлю. Яна проста інтуітыўна адчула, што малая чакае менавіта яе сям'ю.

— Калі, нарэчыце, Юля апынулася до-

УСЁ ПРА ЗДAROУЕ — НА МЕДЫЦЫНСКАЙ ВYSTABE

З 13 па 16 верасня ў сталічным Футбольным манежы будзе праходзіць 19-я міжнародная спецыялізаваная выстава «Медыцына і здароўе—2011». Уздзел у ёй возьмуць дзясяткі вядучых айчынных і замежных кампаній — вытворцаў, распрацоўшчыкаў, пастаўшчыкоў медыцынскага абсталявання і тэхнікі, медыцынскага адзення і літаратуры, фармацэўтычных прэпаратаў, лячэбнай касметыкі, «здаровых» прадуктаў і медыцынскіх паслуг.

Выстава «Медыцына і здароўе» не проста пляцоўка для дэманстрацыі навішых медыцынскіх тэхналогій, але і школа прафілактыкі, ранняя дыягностыкі і найвейшых метадаў лячэння. Выстава стварае умовы для адкрытага абмеркавання актуальных задач, якія стаяць перад медыцынскай галіной. Неад'емнай часткай мерапрыемства будзе рашэнне практычных задач: павышэнне кваліфікацыі ўрачоў на семінарах і майстар-класах, дэманстрацыя навішай прадукцыі медыцынскага прызначэння, інфармацыйнае насельніцтва аб эфектыўных метадах прафілактыкі розных захворванняў. Асноўным мерапрыемствам дзелавой праграмы выставы стане Рэспубліканская канферэнцыя «Бяспека для здароўя. Уплыў на здароўе чалавека сучасных бытавых рыбораў і інфармацыйных сродкаў тэлекамунікацыі», уздзел у якой зацікавіць не толькі медыцынскіх работнікаў, але і педагогаў і бацькоў. Не застануцца без увагі спецыялістаў і тэхнічных актуальных семінары, якія «Прасоўванне прадукцыі медыцынскага прызначэння і паслуг на экспарт з выкарыстаннем інтэрнэт-тэхналогій і іншых інвацыійных інструментаў» і «Абходжанне з медыцынскімі адходамі». 13 верасня выстава адкрыцца для наведнікаў а 13 гадзіне, 14 і 15 верасня пляцоўка будзе працаваць з 10 да 18 гадзін, а 16 верасня — з 10 да 15 гадзін.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Доктар адкажа

Ёсць пытанні? Тэлефануйце...

На будучым тыдні дзяжурцы на «гарачай» лініі Міністэрства аховы здароўя (222 70 80) плануюць:

- 12 верасня** — гадоўны ўрач 20-й мінскай гарадской паліклінікі Вадзім Леанідавіч БУДНІК.
- 13 верасня** — гадоўны ўрач 21-й цэнтральнай паліклінікі Заводскага раёна сталіцы Вячаслаў Станіслававіч СІЛЬВАНКА.
- 14 верасня** — гадоўны ўрач 22-й мінскай гарадской паліклінікі Уладзімір Аркадзевіч ЛАГОЎСКІ.
- 15 верасня** — гадоўны ўрач мінскай гарадской паліклінічнай бальніцы Аляксандр Ільіч БіЧ.
- 16 верасня** — загадчык аддзела гігіены Рэспубліканскага цэнтра гігіены эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Аляксандр Леанідавіч ЗЯНЬКОВІЧ.

Упраўленне аховы здароўя Мінаблыканска (017) 220 20 25

12 верасня — намеснік гадоўнага ўрача Мінскай абласной дзіцячай клінічнай бальніцы Аляксандр Іванавіч КАРАНЕВІЧ.

13 верасня — урач аддзялення функцыянальнай дыягностыкі Мінскай абласной клінічнай бальніцы, гадоўны пазаштатны спецыяліст упраўлення аховы здароўя па функцыянальнай дыягностыцы Тамара Платонаўна МУСТАФІНА.

14 верасня — старшыня Мінскай мікраённай МРЭК Мінскай вобласці Элеанора Віктарэўна ПСАЦІЦА.

15 верасня — загадчык аддзялення для нованароджаных Мінскага абласнога радзізнага дома Галіна Уладзіміраўна КІРЫЛАВА.

16 верасня — загадчык інфекцыйнага аддзялення для дзяцей да 1 года Мінскай абласной дзіцячай клінічнай бальніцы Волга Сяргееўна УШАКОВА.

Падзея АДКАЗНАСЦЬ ЗА ЖЫЦЦЁ ІНШЫХ

Ім складана нахіліцца, каб пакласці кветкі да Вечнага агню... Некаторыя ледзь падймаюць руку, каб перахрысціцца. І усё ж яны робяць гэта, як і многія іншыя. Можна, каб астатнія, здаровыя, людзі зразумелі, што такое быць інвалідам і чаму размовы аб безбар'ерным асяроддзі не павінны застацца толькі размовамі. Праз Гомель прайшоў шлях сёмага Міжнароднага марафону інвалідаў-калясачнікаў «Садружнасць», які сёлета прысвечаны 50-годдзю першага палёту чалавека ў космас і 25-годдзю аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

Адпаведна быў абраны і маршрут. Масква—Зорны гарадок—Карапаль—Гагарын—Дзяснагорск—Гомель—Кіеў—Сумы—Палтава—Бран

ЛЯШЧА, ЯШЧЭ ЛЯШЧА!

Рыбны дзень у Чачэвічах

Уладзімір КАЗЛОЎ рыхтуецца гатаваць свежага ляшча.

На «Рыбацкім двары» — рыбны дзень штодня. Смачны пачастунак з рыбы гатуе для сваіх гасцей гаспадар аграэкасыдзі Уладзімір Казлоў.

КАРЦІНА СПАКОЮ

На Першай набярэжнай, 45 у вёсцы Чачэвічы Быхаўскага раёна месціцца «Рыбацкі двор». Уваход ахоўвае нямецкая аўчарка, трапіна названая гаспадаром Фрау Мартай. Яна адзіна з тых, хто трапіла сюды, катгарычы не есць рыбу. Усе астатнія, нават самыя скептычны на настроенні да рыбных страў, госці хутка аддаюць перавагу ляшчам, шчупакам і іншай рачной рыбе. Але пра гэта — пазней.

Пакуль рыба лойцца і гатуецца, можна і азірнуцца навакол. Чыгрынскае вадасховішча — цудоўнае месца на Магілёўшчыне, якое прыцягвае турыстаў (і асабліва аматараў рыбалкі) з усяго рэгіёна. На «Рыбацкім двары» на беразе вадасховішча растуць сосны, сяляюцца да вады дрэвы. У зялёнай расцы цвітуць водныя лілей, удалечыні — вада і лес. Пейзаж такі мяляўнічы, што ім можна любавецца гадзінамі.

Табурат на старых драўляных мастах і лодкі нібыта чакаюць рыбалова. Для тых, каму рыбалка — не галоўнае захапленне ў жыцці, можна атрымаць асалоду ад цышыні, якая па-

шаецца толькі ўсплэскам рыб. Невялікі стोलік з лавай на беразе — якраз для разважаннў аб жыцці і супакоення нерваў мітуслівых гарадскіх жыхароў.

ДЭФІЦЫТНЫЯ ЧАЧЭВІЧЫ

Сам гаспадар сядзібы размаўляе расслаблена: як чалавек, які жыве волна на прыродзе і нікуды не спяшаецца. Уладзімір Казлоў, 52-гадовы магілёвец, памяню горад на вёску. Больш за два дзясяткі гадоў таму ён стаў будаваць лешча, якое і стала цяпер аграэкасыдзівай.

Чачэвічы месціцца ў паўсотні кіламетраў ад Магілёва. За савецкім часам на беразе вадасховішча працавалі шматлікія базы адпачынку. Пасля перабудовы і Чарнобыля тутэйшы турыстычны сектар «упаў», а цяпер адраджаліся шпаркімі тэмпамі — аднак ужо ў прыватным варыянце. Дэфіцытна зямельныя ўчасткі ў Чачэвічах і наваколлі, на ўзбярэжжы вадасховішча, каштуюць вялікіх грошай. Гавораць — аж да 100 тысяч долараў.

Лешча Уладзіміра Казлова апынулася ў самым перспектывым месцы, і з 2007 года гаспадар стаў прымаць турыстаў. Умовы добрыя: вялікі двухпавярховы драўляны дом, банкетная зала і прасторная кухня, нават утульня жыльня пакоі, а з балкона можна любавецца прыродай. Усё ў старым стылі, прыемным для воку гараджан, якім надасць цікавае абсталяванне ўраманты.

У двары ёсць альтанка і мангал, каб гатаваць і есці на свежым паветры. У садзе басейн, дзе плавае злюпенная рыба. Абязанні ў справе гатавання рыбных страў, Уладзімір настойвае, што свежая рыба — самая смачная.

РЫБНЫ СВЕТА

Прафесія чыграўнага гаспадара сядзібы мае непасрэднае дачыненне да грамадскага харчавання: Уладзімір калісьці працаваў загадчыкам вытворчасці ў адной з магілёўскіх кавярняў. Гатаваць мужчына сапраўды ўмее, і ў Чачэвічах гэта заўсёды дарэчы рабіць з рыбы.

— Тут водзіцца ўсякая рыба: плоткі, акуні, карасі, шчупакі, ляшчы, самы, — пералічвае Уладзімір. — Усе смачныя па-свойму. Трэба толькі ўмець прыгатаваць, а спачатку і злавіць.

Яго ўміненне лавіць абумоўлена генетычна, жартуе мужчына. Дзед Казлова, які пражыў 95 гадоў, усё жыццё лавіў рыбу ў Дняпры. Бацька таксама любіў гэта. Так што рыбакая справа пе-

радалася Уладзіміру ў спадчыну, і ён пайшоў яшчэ далей.

Зусім не сакрэт, што людзі ў сваёй большасці аддаюць перавагу мясу, а не рыбе. Нават нягледзячы на ўсю карыснасць рыбы, нашы людзі звычайна жартуюць: лепшая рыба — гэта каўбаса.

— Калі прыязджае кампанія, то ў ёй звычайна ёсць хоць бы адзін чалавек, які зусім не есць рыбу, прынамсі рачную, — каментуе Казлоў. — Але калі я прыгатую, то ядуць усе, без выключэнняў. Заўсёды спыраша пытаюцца: а што гэта за рыба? Ну, звычайны падлешчык альбо карасі.

На кухарскіх тэлевізійных шоу звычайна гатуюць з рыбага філе ці стэйкаў, асятроў ці фарэлью. Ну хоць бы хто прынёс у студыю звычайную плотачку і прыгатаваў смачна! Але насамрэч, запэўніў Уладзімір, усё залежыць не ад віду рыбы, а ад рук таго, хто яе гатуе.

СМАЖАНЫЯ РЭБРЫ

Людзі не любяць рачную рыбу з-за таго, што яна вельмі касцістая. Уладзімір ведае, як зрабіць такім чынам, каб яе палюбілі. Веды, дарэчы, для гаспадынь нялішня, і асабліва цяпер, калі імпартажная марская рыба надта дарагая. А айчынная усё ж каштуе меней за мяса.

Казлоў раіць лавіць рыбу самім альбо браць у рыбакоў рачную рыбу, якая гадвалася ў натуральных умовах, бо яна будзе найбольш карыснай і смачнай.

— Я буду цяпер гатаваць звычайнага ляшча, і самае галоўнае ў гэтай справе — разбірацца. Патрэбны гнуткі востры нож, якім кавалкі рыбы ад шпілета аддзяляюцца паступова: рэбры — на смажанне, спінка — на засолку, філе з хваста — на фрыкадэлькі для юшкі. Гэта безадходная вытворчасць, усё ідзе ў справу. Так можна рабіць з абсалютна любой касцістай рыбы, і з папулярным карпам таксама. Вось толькі раю набываць рыбу вагой не менш за кілаграм, тады будзе прасцей яе разабраць.

Найбольш папулярныя стравы на «Рыбацкім падворку» — смажаныя рэбры і юшка з фрыкадэлькамі. Асноўны прычып прыгатавання: мінімум спецыяў, каб рыбакая стравы мелі яркавыя выражаныя рыбны смак.

— Мыць рыбу трэба толькі аднойчы, каб не вымыць гэты самы смак, — каментуе Уладзімір.

Звычайная кухня: пліта, чыгунная патэльня, алеі. У вялізнай пасудзіне змяшаныя мукка з соллю. Менавіта ў гэтай сумесі трэба абваляць кавалак рыбы. Смажыцца ўсяго хвілін 15.

— Людзі вельмі часта смажаць альбо запякаюць рыбу цалкам, але з-за касцей яе больш калупаюць, а не ядуць, — кажа кухар. — Для смажання найбольш падыходзіць рэберная частка рыбы: косці там вялікія і выбраць іх не праблема.

Каб рыба была смачнейшая, кухар раіць рабіць да яе соус: звычайны мянзэ, у які высківаюць часнок. Багата, каб адуваць часночны пах. Намазаць гэтым соусам трэба гарачую рыбу, каб яна добра насыцілася.

МІНІМАЛІЗМ У ЮШЦЫ

Што датычыцца юшкі, то яна ў Казлова мае сапраўды мінімалістычны выгляд: у талерцы смачная вадкаса і вялікія фрыкадэлькі. Усе астатнія складнікі юшкі пасля гатавання прыбіраюцца. Цьбулю ў юшцы трэба варыць цалкам, выкарыстоўваць са спецыяў толькі лаўровы ліст і перац, каб, зноў-такі, не перабіць багаты рыбны смак.

Фрыкадэлькі робяцца з дапамогай звычайнай мясарубкі, але рашотка павіна быць дробнай. Тады каварныя маленькія костачкі будуць не страшныя і нават не адчуваюцца. У фарш для фрыкадэлек можна дадаць цьбулю і яйка.

Прыблізна так жа сама, які і фрыкадэлькі, робяцца рыбныя катлеты. Аднак сакрэт у тым, каб есці іх гарачымі. Гэта ж бульбяныя драпікі — смачныя толькі з патэльні. Уладзімір раіць таксама дадаць у фарш мянзэ: катлеты будуць яшчэ смачнейшыя.

Вядома, калі рыба дробная, то яе варта не разбіраць (каштуюць рэбры тады будуць мікраскальпіняны), а пасмажыць цалкам. Але і тут ёсць свой сакрэт:

Цудоўныя краявіды Чыгрынскага вадасховішча.

— Трэба вельмі вострым нажом на спіцы зрабіць дробныя надрэзы, каб рыба атрымалася нібыта ў палоску. Па-першае, праз надрэзы рыба больш насыціцца мукой і алеі, а, па-другое, косці парэжцца на дробныя часткі і не будуць ужо такімі небяспечнымі. Зноў-такі мянзэ з часнаком будзе і тут дарэчы.

Але калі рыба такая дробная, што варта ўвагі толькі ката, а ката пад рукой няма, то яе (цёплую пасля смажання) можна перакруціць цалкам на мясарубцы з дробнай рашоткай, дадаць цьбулі і трохі спецыяў і атрымаць выдатны фарш для бліначкаў на снеданне.

Што датычыцца захоўвання рыбы, то ніколі не замарожвайце рыбу цалкам, таму што косці ў халадзе надаюць прадукту непрыемны смак, — раіць Уладзімір. — Я б параіў добрай гаспадыні набывць 10-15 кілаграмаў карпа (ці іншай рыбы) і адразу разабраць іх. Філе і рэбры асобна скласці ў мяшчэчкі ў ідуноўні, і гэта будзе выдатны запас на зіму.

ПРЫЗЫ НОВЫЯ — ДАРОГІ СТАРЫЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

На вырчку Таісі Калядзе, пашталёўню аддзялення сувязі «Знамя», што на Случчыне, прыйшла яе кіраўнік Галіна Прыступа. Па выніках сумеснага конкурсу з РУП «Белпошта» Таісія Канстанцінаўна выйграла ў «Звяздзе» кухонны камбайн «Белвар». Зразумела, што рэч у гаспадарцы патрэбна. Але ж ў гэты дзень яна аказалася, што называецца, на службе. Хіба ж гэта прычына, каб не атрымаць своечасова прыз! Не, сказала сабе начальнік АПС «Знамя» і прыехала ў райцэнтр сама. Відэаочна, што і нагода для такога апераўтыўнай паездкі была самая сапраўдная — 11 верасня ноўабачаная ўдальніца каштоўнага прызга ад газеты адзначае свой юбілей. А тут і падарунак падаспеў. У сувязі з цудоўнай датай зычым юбіляры яшчэ шмат здароўя, поспехаў і жыццёвай удачы!!!

Ажно два прызы давалася дастаўляць на Любачыну. Калі электрафен «Віцязь», які выйграла пашталёўня АПС Пласток Тамара Бічан, можна аднесці да звычайных прыз, то сапраўды электрасушылка на вёсцы — гэта яшчэ ў навінку. Тым не менш, наш пастарыны падлісчык з вёскі Старыя Юр'явічы Аляксандр Радкевіч свай заслужаны прыз ад «Звязды» па-гаспадарску прыняў, ні кроплі не вагаючыся након таго, што з ім рабіць. Разам з жонкай Ганнай Анатольеўнай яны маюць добры сад са смачнымі яблыкамі. А яшчэ вырошчваюць кавуны. Так што здацца будзе чым, запэўніў Аляксандр Цітавіч. Калі што, на дапамогу прыйдуць дачка з сынам і чвубэра Унукаў.

Шлях на Гомельшчыну для нас павінен быў пачынацца з Жыткавіцкага раёна, дзе пашталёўня Галіна Мажака з аддзялення сувязі «Верасніца», пэўна, зачакалася свой прыз — электрафен. Гэта ў размове з журналістам «Звязды» ў жарт нагадаў начальнік Жыткавіцкага РВПС Ягор Шабаў. Але ж насперак усім жаданням трапіць на ўказаны адрас нам не ўдалося. Пры з'ездзе на трасу Гомель — Кобрын паказальніку неабходных няма. Таму толькі ў Петрыкаўскім раёне мы зразумелі, што далі маху. Аднак не вяртацца ж назад, бо наперадзе сустрэча ў Мазыры. Па ўзаемнай згодзе з Ягорам Сярэевічам каштоўны прыз мы пакінулі ў Петрыкаўскім вузле паштовай сувязі. Ужо назаўтра з раніцы на мабільную начальнік Жыткавіцкага РВПС ведаемі, што каштоўны падарунак у яго і прама з райцэнтра адправіцца па прызначэнні. А мы ж, дзякуючы такой карэкціроўцы маршруту, не толькі правялі падліску кампанію на галоўнай Петрыкаўскай пошце, якую ўзначальвае прафесіянал сваёй справы Марына Чарнобылец, але і на пароме, які нас за некалькі хвілін даставіў на другі бераг Прыпяці.

Кар. «Звязды».

ЗАВЕРЭНО

Директор Департамента по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь Гальперин А.Л.
07.09.2011 г.

УТВЕРЖЕНО

Протокол заседания внеочередного общего собрания акционеров ЗАО «Сомбелбанк»
25.08.2011г. № 6.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ОБЛИГАЦИЙ ВТОРОГО ВЫПУСКА Закрытого акционерного общества «Сомбелбанк» (ЗАО «Сомбелбанк»)

Раздел 1. ОБЩИЕ СВЕДЕНИЯ ОБ ЭМИТЕНТЕ

- 1.1. Наименование эмитента:**
полное: на русском языке: Закрытое акционерное общество «Сомбелбанк» (в дальнейшем именуемое «Банк»);
на белорусском языке: Закрытае акцыянернае таварыства «Сомбелбанк»;
сокращенное: на русском языке: ЗАО «Сомбелбанк»;
на белорусском языке: ЗАТ «Сомбелбанк».
- 1.2. Дата, номер государственной регистрации эмитента и наименование органа, его зарегистрировавшего**
Зарегистрирован 24 апреля 2004 года, регистрационный номер 58, Национальным банком Республики Беларусь.
- 1.3. Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес (e-mail)**
Республика Беларусь, 220050, г. Минск, ул. К. Маркса, д. 25.
Телефон/факс: (8 017) 328 63 02.
Электронный адрес (E-mail): info@sbb.by
- 1.4. Сведения об инвестициях в уставные фонды других юридических лиц с долей, равной пяти и более процентам уставного фонда**
Банк не имеет инвестиции в Уставных фондах других юридических лиц.
- 1.5. Наименование периодического печатного издания, в котором будет публиковаться бухгалтерская отчетность эмитента в составе, определенном законодательством и сроки ее публикации**
Опубликование бухгалтерской отчетности Банка в составе, определенном законодательством, осуществляется в периодическом печатном издании «Звязда» — не позднее 25 апреля года, следующего за отчетным.
- 1.6. Сведения о филиалах и представительствах эмитента с указанием их количества и места нахождения**
В состав Банка не входят филиалы и представительства.
- 1.7. Наименование депозитария, обслуживающего эмитента**
Республиканское унитарное предприятие «Республиканский центральный депозитарий ценных бумаг» (РУП «РЦДЦБ»); код Депозитария — С01, УНП 100967318, ОКПО — 37371576.
Республика Беларусь, 220004, г. Минск, ул. Мельникайте, д. 2 (4 этаж).
Свидетельство о гос. регистрации коммерческой организации за № 100967318 выдано 16.03.2003 Минским горисполкомом решением от 06.03.2003 № 316.
Лицензия на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам № 02200/0247737, выданная Министерством финансов Республики Беларусь 28.10.1996 г., продлен срок действия до 29.07.2012.
Зарегистрирована в реестре лицензий за № 5200-4-911.
- 1.8. Размер уставного фонда эмитента**
Уставный фонд Банка составляет 55 322 604 000 (Пятьдесят пять миллиардов триста двадцать два миллиона шестьсот четыре тысячи) белорусских рублей.

Раздел 2.

СВЕДЕНИЯ ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ОБЛИГАЦИЙ

- 2.1. Дата принятия решения о выпуске облигаций и наименование органа, принявшего это решение**
Решение о втором выпуске облигаций в соответствии с подпунктом 9.14.3 Устава Банка принято Советом директоров 11 августа 2011 года, протокол № 11.
- 2.2. Форма выпуска облигаций, объем эмиссии, количество облигаций:**
— облигации второго выпуска (далее — облигации) именные неконвертируемые процентные ценные бумаги, выпускаются в бездокументарной форме (в виде записей на счетах);
— объем эмиссии облигаций — 30 000 000 000 (Тридцать миллиардов) белорусских рублей;
— количество облигаций — 3 000 (Три тысячи) штук;
— серия «СББ-2», №№ 000001-003000.
- 2.3. Номинальная стоимость облигаций**
— Номинальная стоимость облигаций — 10 000 000 (Десять миллионов) белорусских рублей.
- 2.4. Цель выпуска облигаций**
Выпуск облигаций осуществляется в целях привлечения временно свободных денежных средств юридических лиц и индивидуальных предпринимателей — резидентов и нерезидентов Республики Беларусь, и направления полученных средств на пополнение ресурсной базы Банка.
- 2.5. Период проведения открытой продажи облигаций**
Банк проводит открытую продажу облигаций с 15.09.2011 по 21.11.2011, если иной срок не будет определен Советом директоров Банка. Срок открытой продажи облигаций также может быть сокращен в случае полной реализации всего объема эмиссии облигаций.
- 2.6. Сведения об обеспечении исполнения обязательств по облигациям**
Выпуск облигаций осуществляется по согласованию с Национальным банком Республики Беларусь в пределах 80 процентов нормативного капитала в соответствии с подпунктом 1.8 пункта 1 Указа Президента Республики Беларусь от 28.04.2006 № 277 «О некоторых вопросах регулирования рынка ценных бумаг».
Нормативный капитал Банка по состоянию на 01.08.2011 г. составляет 122586,5 млн. белорусских рублей.
Выпуск облигаций согласован с Национальным банком Республики Беларусь № 15-17776 от 23.08.2011г.
- 2.7. Место и время проведения открытой продажи облигаций**
Размещение Облигаций осуществляется путем их открытой продажи на внебиржевом рынке.
Покупателями Облигаций могут быть юридические лица и индивидуальные предприниматели — резиденты и нерезиденты Республики Беларусь. Нерезиденты могут приобрести Облигации в соответствии с требованиями действующего законодательства Республики Беларусь.
На внебиржевом рынке размещение Облигаций осуществляется управлением продаж корпоративных продуктов (Республика Беларусь, г. Минск, ул. К. Маркса, д. 25, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Ф. Энгельса, д. 30) и в местах продаж: ЦБУ № 11 220030 Республика Беларусь, г. Минск, ул. Ленина, 9; ЦБУ № 37 220123 Республика Беларусь, г. Минск, ул. В. Хоружей, 18А; ЦБУ № 15 230025 Республика Беларусь, г. Гродно, ул. Советская, 10; ЦБУ № 20 210001 Республика Беларусь, г. Витебск, ул. Кирова, 7/13; ЦБУ № 28 246017 Республика Беларусь, г. Гомель, ул. Победы, 20; ЦБУ № 30 212030 Республика Беларусь, г. Могилев, ул. Первомайская, 3; ЦБУ № 32 224005 Республика Беларусь, г. Брест, ул. Комсомольская, 52/1.

на основании договоров открытой продажи Облигаций, заключенных между Банком и Покупателями.
Открытая продажа на внебиржевом рынке осуществляется путем заключения договора об открытой продаже облигаций с перечислением эмитенту соответствующих денежных средств. Минимальное количество облигаций приобретаемых одним Покупателем составляет 1 (Одна) штука.
Режим работы эмитента с клиентами: рабочие дни с 9.00 до 15.00.
В период размещения Облигаций продаются по цене, равной номинальной стоимости, увеличенной на сумму накопленного процентного дохода (по текущей стоимости Облигаций). В день начала открытой продажи текущая стоимость Облигаций равна номинальной стоимости Облигаций.
Текущая стоимость процентных облигаций рассчитывается по формуле

$$C = Hn + Дн,$$

где С — текущая стоимость облигаций; Hn — номинальная стоимость облигаций; Дн — накопленный доход.
Накопленный доход рассчитывается по формуле

$$Дн = \frac{Hn \times Пд}{100} \times \left(\frac{T365}{365} + \frac{T366}{366} \right),$$

где Дн — накопленный доход; Hn — номинальная стоимость облигаций; Пд — ставка дохода (процент годовых), установленная Банком; Т — период начисления дохода (дней). Период начисления дохода определяется с даты выплаты последнего процентного дохода по дате расчета текущей стоимости облигаций; Т365 — количество дней периода начисления дохода, приходящегося на календарный год, состоящий из 365 дней; Т366 — количество дней периода начисления дохода, приходящегося на календарный год, состоящий из 366 дней.

Если срок (период) делится переходом с календарного года, состоящего из 365 дней, на календарный год, состоящий из 366 дней, либо наоборот, то при определении значений Т365 и Т366 уменьшается количество дней в первой части периода независимо от количества дней в календарном году.
Текущая стоимость облигации рассчитывается с точностью до одного рубля (округление производится по правилам математического округления).

2.8. Срок обращения облигаций
Срок обращения облигаций — 274 календарных дня (15.09.2011 по 15.06.2012).

2.9. Дата начала погашения облигаций и порядок их погашения
Дата начала погашения облигаций 15.06.2012.
При погашении облигаций владельцем облигаций выплачивается их номинальная стоимость, а также процентный доход за последний период начисления процентного дохода.

Погашение облигаций осуществляется Банком в отношении лиц, указанных в реестре владельцев облигаций, сформированном депозитарием Банка, путем перечисления денежных средств в валюте номинала в безналичном порядке на счета владельцев облигаций, указанных в договорах открытой продажи облигаций, в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

В случае, если день погашения выпадает на нерабочий день, погашение осуществляется, начиная с первого рабочего дня, следующего за нерабочим днем. Проценты на сумму погашения за указанные нерабочие дни не начисляются и не выплачиваются.

В случае отсутствия в реестре владельцев облигаций данных о счетах владельцев облигаций, а также в случае, если реестр содержит ошибочные банковские реквизиты, сумма, подлежащая выплате, выплачивается путем депонирования на счета Банка до непосредственного письменного обращения владельца облигации. Проценты по депонированным суммам не начисляются и не выплачиваются.
Заявление должно содержать следующие реквизиты: полное наименование владельца облигаций; наименование ценной бумаги; количество ценных бумаг; реквизиты банковского счета владельца облигаций для безналичного перечисления денежных средств; учетный номер владельца; юридический/почтовый адрес, контактные телефоны владельца облигаций; подпись уполномоченного лица владельца облигаций.
Проценты по депонированным суммам не начисляются и не выплачиваются. Обязанность Банка по погашению облигаций считается исполненной с момента списания денежных средств со счета Банка по реквизитам счетов владельцев облигаций.

2.10. Размер или порядок определения размера дохода по облигациям, условия его выплаты
Процентный доход по облигациям установлен в размере действующей ставки рефинансирования Национального банка Республики Беларусь (с учетом ее изменений) плюс семь процентных пунктов. Выплата процентного дохода по облигациям производится периодически (один раз в три месяца) в дату окончания соответствующего периода начисления процентного дохода в течение срока обращения облигаций.

Процентный доход выплачивается: на основании реестра владельцев облигаций, сформированного депозитарием Банка за 5 (пять) рабочих дней до даты выплаты процентного дохода; на счета владельцев Облигаций, являющихся таковыми по состоянию на день закрытия реестра владельцев Облигаций; путем перечисления в безналичном порядке суммы процентного дохода в валюте номинала на счета владельцев облигаций, указанных в договорах открытой продажи облигаций/договорах купли-продажи, в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

В случае отсутствия в реестре владельцев облигаций данных о счетах владельцев облигаций, а также в случае, если реестр содержит ошибочные банковские реквизиты, сумма в валюте номинала, подлежащая выплате, выплачивается путем депонирования на счета Банка до непосредственного письменного обращения владельца облигации. Проценты по депонированным суммам не начисляются и не выплачиваются.

Величина процентного дохода по Облигации рассчитывается по следующей формуле:

$$Д = \frac{Hn \times Пд}{100} \times \left(\frac{T365}{365} + \frac{T366}{366} \right),$$

где Д — процентный доход по облигациям, выплачиваемый периодически в течение срока их обращения; Hn — номинальная стоимость облигации; Пд — ставка процентного дохода, равная действующей ставке рефинансирования

Национального банка Республики Беларусь (с учетом ее изменений) плюс семь процентных пунктов; Т365 — количество дней периода начисления дохода, приходящегося на календарный год, состоящий из 365 дней; Т366 — количество дней периода начисления дохода, приходящегося на календарный год, состоящий из 366 дней.
Расчет процентного дохода осуществляется по каждой облигации, исходя из фактического количества дней в году (365 или 366). Проценты начисляются за каждый календарный день.

При досрочном выкупе облигации сумма процентного дохода рассчитывается по дате ее досрочного погашения включительно.
Начисление процентов осуществляется за период со дня, следующего за днем фактической продажи Банком облигации, по 15.06.2012 г. включительно (за исключением случая предъявления облигации к досрочному погашению). Со дня истечения срока погашения облигации (15.06.2012) процентный доход не начисляется.

Процентный доход по соответствующей облигации начисляется со дня, следующего за днем ее продажи Банком по дате начала погашения — 15.06.2012.
Процентный доход в валюте номинала выплачивается в следующем порядке:

№	Периоды начисления процентного дохода			Дата формирования реестра для целей выплаты процентного дохода
	Начало периода	Конечный период/ дата выплаты процентного дохода	Продолжительность периода, дней	
1	15.09.2011	15.12.2011	91	09.12.2011
2	16.12.2011	15.03.2012	91	09.03.2012
3	16.03.2012	15.06.2012	92	11.06.2012

В случае, если дата выплаты процентного дохода выпадает на нерабочий день, выплата осуществляется в первый рабочий день, следующий за нерабочим днем. Проценты на сумму процентного дохода по Облигациям за указанные нерабочие дни не начисляются. Под нерабочим днем в настоящем Проспекте считаются выходные дни, государственные праздники и праздничные дни, установленные и объявленные Президентом Республики Беларусь нерабочими днями.

2.11. Порядок досрочного приобретения облигаций эмитентом в период их обращения
Банк имеет право приобретать облигации 2-го выпуска в течение всего срока обращения облигаций по договорной цене, определенной между Банком и владельцем облигаций. Выкуп может осуществляться на внебиржевом рынке, в местах продажи облигаций, указанных в пункте 2.7. настоящего Проспекта эмиссии, с заключением договора.

Для осуществления продажи облигаций до даты начала их погашения владелец облигаций 2-го выпуска представляет эмитенту (Головной офис: Республика Беларусь, г. Минск, ул. К. Маркса

ЗЛАЧЫННАЯ ГРУПА ЗАРАБІЛА БОЛЬШ ЯК ВР10 МЛРД

Спынена дзейнасць злачыннай групы, якая на працягу 1,5 года ажыццяўляла незаконныя фінансавыя аперацыі. Аб гэтым паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе Кабінета дзяржаўнага кантролю Беларусі.

Дэпартамент фінансавых расследаванняў КДК узбуджана кримінальная справа ў адносінах да пяці грамадзян Украіны, якія дзейнічалі ў складзе арганізаванай злачыннай групы. Махлярны перавозчыкі безаўмыльна беларускія рублі ў навушную замежную валюту і наадварот. Іх паслугамі карысталіся суб'екты гаспадарання, якім трэба было ўвесці ў легальны абарот тавар, набыты за навуны разлік, або вывесці з легальнага абароту рэалізаваную за навуны грошы прадукцыю. Для надання законнасці гэтым аперацыям злачынная група забяспечвала суб'екты гаспадарання падложнымі бухгалтарскімі дакументамі.

Арганізаваная група дзейнічала на працягу 1,5 года — са студзеня 2010 года да жніўня 2011 года. За гэты час яе ўдзельнікі атрымалі незаконны даход на суму больш як ВР10 млрд.

У ходзе следных дзеньняў супрацоўнікі фінансавай міліцыі правялі высьледкі ў офісах,

дзе арудвалі махлярны, і ў кватэрах па месцы жыхарства ўдзельнікаў злачыннай групы. У выніку высьледкі знойдзены і канфіскаваны пячаты падкантрольных групе лжэпрадпрыемствічных структур, першаасныя бухгалтарскія дакументы, камп'ютарная тэхніка і ключы да кіравання рахункамі. На маёмасць падарожных накладзенны арышт на агульную суму ВР2,5 млрд, у тым ліку на 7 дарагіх аўтамабіляў. Акрамя таго, арыштаваныя рахункі падкантрольных арганізаванай групе лжэпрадпрыемствічных структур, на якіх знаходзіцца больш як ВР2,3 млрд.

«ГАСТРОЛІ» ЗАКОНЧЫЛІСЯ

У Івацэвічах былі затрыманы 5 мясцовых жыхароў, якія займаліся рэбром.

«Гастралеры» (самаму старэйшаму з іх 23 гады) прыязджалі ў Баранавічы і ноччу нападлі на людзей. У трох выпадках гэта былі мужчыны, якія вярталіся дамоў п'яныя.

Рабаўнікі выбралі ахвяру і «взялі» яе ад гульнявага клуба да бязлюднага месца і нападлі. Адбіралі ўсё, што мела каштоўнасць: грошы, мабільны, банкіўскія карткі...

Выйці на «гастралераў» было няпроста, бо ўсе пацярпелыя не маглі іх апісаць. П'янаму чалавеку, ды яшчэ ноччу, распазнаць нападнікаў было цяжка.

Дапамаглі міліцыі банкіўская картка, якую рабаўнікі адабралі ў аднаго пацярпелага. Па гэты картцы гастралеры купілі білеты на цягнікі, а затым здавалі іх у касу, каб атрымаць навуны грошы. Між тым, калі білет вяртаецца, то ўладальнік яго павінен указаць пашпартныя звесткі. Яны былі ўказаны, але аказаліся несапраўднымі.

Аператыўнікі звярнулі ўвагу, што некаторыя білеты мелі канцавы пункт — г. Івацэвічы. Восі і пачала адпрацоўвацца версія, згодна з якой рабаўнікі павіны былі жыць у гэтым горадзе.

І супрацоўнікі кримінальнага вышуку не памыліліся. Усіх «гастралераў» вылічылі і затрымалі.

Сымон СВИТУНОВІЧ.

дэ арудвалі махлярны, і ў кватэрах па месцы жыхарства ўдзельнікаў злачыннай групы. У выніку высьледкі знойдзены і канфіскаваны пячаты падкантрольных групе лжэпрадпрыемствічных структур, першаасныя бухгалтарскія дакументы, камп'ютарная тэхніка і ключы да кіравання рахункамі. На маёмасць падарожных накладзенны арышт на агульную суму ВР2,5 млрд, у тым ліку на 7 дарагіх аўтамабіляў. Акрамя таго, арыштаваныя рахункі падкантрольных арганізаванай групе лжэпрадпрыемствічных структур, на якіх знаходзіцца больш як ВР2,3 млрд.

«ГАСТРОЛІ» ЗАКОНЧЫЛІСЯ

У Івацэвічах былі затрыманы 5 мясцовых жыхароў, якія займаліся рэбром.

«Гастралеры» (самаму старэйшаму з іх 23 гады) прыязджалі ў Баранавічы і ноччу нападлі на людзей. У трох выпадках гэта былі мужчыны, якія вярталіся дамоў п'яныя.

Рабаўнікі выбралі ахвяру і «взялі» яе ад гульнявага клуба да бязлюднага месца і нападлі. Адбіралі ўсё, што мела каштоўнасць: грошы, мабільны, банкіўскія карткі...

Выйці на «гастралераў» было няпроста, бо ўсе пацярпелыя не маглі іх апісаць. П'янаму чалавеку, ды яшчэ ноччу, распазнаць нападнікаў было цяжка.

Дапамаглі міліцыі банкіўская картка, якую рабаўнікі адабралі ў аднаго пацярпелага. Па гэты картцы гастралеры купілі білеты на цягнікі, а затым здавалі іх у касу, каб атрымаць навуны грошы. Між тым, калі білет вяртаецца, то ўладальнік яго павінен указаць пашпартныя звесткі. Яны былі ўказаны, але аказаліся несапраўднымі.

Аператыўнікі звярнулі ўвагу, што некаторыя білеты мелі канцавы пункт — г. Івацэвічы. Восі і пачала адпрацоўвацца версія, згодна з якой рабаўнікі павіны былі жыць у гэтым горадзе.

І супрацоўнікі кримінальнага вышуку не памыліліся. Усіх «гастралераў» вылічылі і затрымалі.

Сымон СВИТУНОВІЧ.

ЗДАЮЦЬ ШМАТ, ПЛАЦЦЯЦЬ ДОБРА І ХУТКА

Прадпрыемствы спажывецкай кааперацыі за восем месяцаў выплацілі насельніцтву за збудаваную сельгаспадарчую і дзікарасую прадукцыю 388 мільярд рублёў, чым было летас за аналагічны перыяд, паведамлілі ў Белкаапозе.

Як адзначаю спецыялісты, сёлета павялічыліся закупкі гародніны, дзікараслай прадукцыі, грыбоў. У прыватнасці, аб'ём нарыхтовак вышні, слівы, алычы павялічыліся ў 1,8 раза — да 340 тон, малыны ў 1,6 раза — да 10 тон, чарнаплодная рабыня ў 2,8 раза — да 850 тон. Нарыхтоўку грыбоў «скок-нулі» ў тры разы — да 185 тон.

Нарыхтавана 6,5 тысячы тон агуркоў, што на 8 працэнтаў больш, чым летас (у тым ліку ад насельніцтва — 4,3 тысячы тон). Капусты нарыхтавана 6,6 тысячы тон, што на 14 працэнтаў больш, чым за аналагічны перыяд 2010 года. У тым ліку ад насельніцтва закуплена было 5 тысячы тон, а гэта на 5 працэнтаў больш леташняга ўзроўню, з іх сёлетаў ураджая — 3,6 тысячы тон. Прадпрыемствы спажывецкай кааперацыі закупілі ў насельніцтва 6,5 тысячы тон бульбы, 32,4 тony брусніцы.

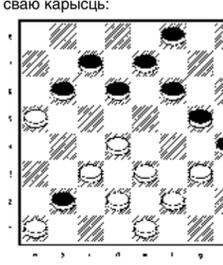
Да нарыхтовак прыцягнуты каля 9 тысяч крам у сельскай мясцовасці, арганізавана праца 860 прыёманарыхтоўчых пунктаў, у райвыканках атрымана 513 дазволу на права выдзнення закупак дзікараслай прадукцыі.

Сёлета да масавага сезона нарыхтовак было ўзята на працу каля 1,5 тысячы няштатных нарыхтоўчыкаў, у тым ліку звыш 200 такіх работнікаў з асабістым транспартам. Разлікі з насельніцтвам праводзіцца ў момант закупкі прадукцыі, запазычанасці перад насельніцтвам няма.

Сяргей НАСОЛЬКА.

ШАШКІ

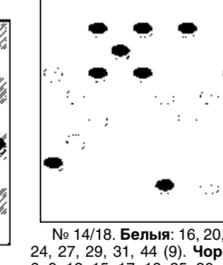
Пад рэдакцыяй міжнароднага арбітра Мікалая ГРУШЭУСКАГА

№1. Белыя: а1, а3, с3, d2, d4, e1, e3, f2, g3 (9). Чорныя: b2, b6, с7, d6, e7, f6, f8, g5, h4 (9). Дзяржава мініяцорай выдучага рубрыкі (конкурс «Пагода ў доме-7/24».)

№2. Белыя: а7, d4, d6, e7, f4, h6 (6). Чорныя: d8, f2, f8, h4, h8 (5). №3. Белыя: b2, с7, d6, e7, f6, g7 (6). Чорныя: а5, b4, f2, f8, g5, h4 (6). №4. Белыя: а6, с7, d6, e5, g3, h4 (6). Чорныя: а5, b2, b4, d2, e3, g7, h2 (7). №5. Белыя: b6, с3, с5, с7, d4, d6, f6, h2 (8). Чорныя: а7, b2, b8, f4, g3, h4, дамка а1 (7). №6. Белыя: а5, b4, с7, e7, g3, g5 (6). Чорныя: а7, b2, b6, d2, d8, f6, h4 (7). 1. f8 2. e7 3. bc5 b:d4 4. b6 5. f:g1 d:c3 6. d4 7. d8x. А калі з дошкі зняць простую белых

Токар-універсал магільскага завода «Тэхна-прылада» Дзмітрый Камчыцкі з'яўляецца майстрам і ў шашкі кампазіцыі, якой захапляецца ў волны час. Для нашага бліца-64 ён даслаў адрозны ўсе шэсць заданняў. Пераможчы чаканае сярод прыз ад яго. Ва ўсіх канструкцыях белыя ажыццяўляюць камбінацыі на сваю карысць:

№14/18. Белыя: 16, 20, 21, 23, 24, 27, 29, 31, 44 (9). Чорныя: 7, 8, 9, 12, 15, 17, 18, 35, 36, 43 (10). Перавага белых.

Тэрмін для адказы традыцыйны — два тыдні. Накіроўваецца іх на адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда», рубрыка «Шашкі».

Рашніні Калі ласка, правярце свае рашэнні ранейшых заданняў.

«Пагода ў доме-8/9» (М. Грушэўскі): у натацыі — f4, a7, f6 (c5) e7 (d4) d8 (e3) c7, b8 (c5) a7 (d4) b2x.

Аўтарскі-14/15 (В. Шулгін): у натацыі — 47 (11АВ) 42 (40) 48, 29, 45 (28) 29 (37) 47x. А (40) 45, 17 (44) 40, 7 (11), 40, 11, 50x. I 12? (11, 43) =. B(22) 45, II 27 (11С) 7 (44) 40x. C (44) 22 (50D) 17x. D(49) 22-17x. II 31? (11) 7 (43II) =. III(44) 40x.

АВАРЫЯ ДАПАМАГЛА

У в. Паланька (Баранавіцкі раён) здарылася аварыя. «Пежо» апынуўся ў кювеце, перакруціў і ўразаўся ў дом. Калі на месцы здарэння прыехалі супрацоўнікі ДАІ, то ў машыне нікога не было.

Дзвух асоб і дзвюх чалавек, якія ехалі ў «Пежо», удалося затрымаць за вёскай. Яны спрабавалі ўцячы з месца аварыі. Экспертыза ўстанавіла, што 20-гадовы кіроўца

быў п'яны і не меў вадзіцельскіх дакументаў. Падчас праверкі выявілася, што машына была украдзена ў г. Стоўбцы, а яе пасажыры знаходзіліся ў вышукі, бо абрабавалі ў гэтым горадзе дом і вынеслі з яго золата на 20 млн рублёў. Машыну і залатыя ўпрыжжэнні вярнулі гаспадарам, а затрыманых чаканае суд.

Сымон СВИТУНОВІЧ.

Фатограф з Масквы Віталь РАСКАЛАЎ:

«У ТУНЭЛІ ВАШАГА МЕТРО МЫ ТРАПІЛІ З БОКУ ДЭПО, ДЗЕ ЎЯЗДЖАЮЦЬ ЦЯГНІКІ»

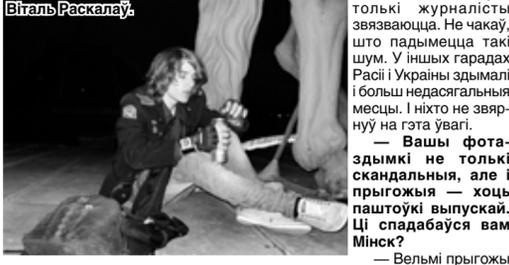
Так званыя руферы-дыггеры, якія арганізавалі скандальную фотасесію ў Мінску, казалі журналісту «Звязды», што яны — з Украіны, Узбекістана і Беларусі. Кім аказаліся маладыя людзі? На дахі якіх будынкаў яны не адважыліся караскацца? Пра гэта чытайце ў нашым артыкуле.

Маладыя фатографы з Расіі ўскарскалі на асвятляльных матчы нацыянальнага стадыёна «Дынама» ў сталіцы, арганізавалі фотасесію на даху каля Міністэрства абароны і пераначавалі ўнутры вежы-гадзінніка насупраць КДБ.

Кожны свой экстрэмальны крок па Мінску расіяне фатографавалі. У выніку адзін з іх, 18-гадовы жыхар Масквы Віталь Раскалаў, уначы сёмага верасня выклаў 46 скандальных фотаздымкаў Мінска ў свой блог.

За лічаныя гады гэты матэрыял разліцаўся па сацыяльных сетках і трапіў у СМІ.

Ужо ўдзень сёмага верасня на «подзвігі» фатографы адрэагавалі наменік чачарына ўпраўлення правапарадку і прафілактыкі МУС Беларусі Іван Кубароў: «Калі інфармацыя пацвердзіцца, будзем разабрацца, будзем прымаць дадатковыя меры бяспекі...»

Віталь Раскалаў.

Фотасесія ўзрушыла і разлаваля многіх чачоўнікаў. Колькі месяцаў таму ў сталіцы здарылася катастрофа (выбух у метро, калі загінулі 15 чалавек), а юная кампанія з Расіі цяпер беспераходна трапіла ў тунэль нашага метрапалітэна. Пабылі на станцыі, якая будзеца, трапілі і туды, дзе ўжо ходзяць цягнікі. «Сюды патрапіць не лёгка, а вельмі лёгка», — рэзюмуе ў сваім блогу Віталь Раскалаў.

Знялі фатографы і беларускі Дом урада, з даху будынка, што стаіць насупраць.

«Любы снайпер можа сюды лёгка прабрацца», — так быў падпісанні яшчэ адзін фотаздымак.

Так за дзень блогі жыхара Масквы Віталь Раскалава наведвалі дзясяткі, а то і сотні тысяч чалавек.

Навошта расіяне здымалі Мінск? Ці не аперацыя гэтак замежных спецслужбаў? Як кампанія ўвайшла ў тунэль метро і куды блогеры не дайшлі? Пра гэта Віталь Раскалаў расказаў у інтэрв'ю журналісту «Звязды».

«У метро мы трапілі з боку дэпо, дзе ўязджаюць цягнікі»

Такіх фатографав называюць руферы-дыггеры (гня, што лазаць па дахах і дакопваюцца ад падземных аб'ектаў). Тройца прыехала ў Мінск цягніком. Руферы-

Адзін з фотаздымкаў зроблены ў тунэлі мінскага метро.

каў, на якіх Віталь з аднадумцамі то з бутэлькі піва, то з чаркай. Другі фотаздымак — 20-гадовы Кірыл В., студэнт Маскоўскага аўтамабільна-дарожнага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта. У сацыяльных сетках пазначана, што да 2005 года Кірыл жыў у Ташкенце (ці не адсюль словы Віталь Раскалава пра Узбекістан?).

Трэця Геранія мінскай фотасесіі — Воля П., студэнтка Навасібірскай дзяржаўнай архітэктурна-мастацкай акадэміі. Магчыма, менавіта яе меў на ўвазе Віталь Раскалаў, калі казаў пра блогера з Беларусі. Але доказаў таго, што Воля — этнічная беларуска, няма.

Як бачыце, усе тры фатографы — не маргіналы і адмарозкі. Яны, нягледзячы на некаторыя кампраметуючыя фотаздымкі, актыўныя і цікавыя маладыя людзі, якія маюць янтаную фотатэхніку, навукаюца ў ВНУ. А фотаздымкі на алкагольную тэматку, верагодна, звычайнае ўзроставае паводзіна.

Асабіста мне не сустракаліся недарэзаныя асобы, якія маглі б выкачаць такіх грунтоўны фоталаект, як гэта тройца.

Падкрэслію, што падобныя фотасесіі руферы-дыггеры на чале з Віталем Раскалавым праводзілі і ў іншых гарадах СНД — у Адзе, Маскве, Піцеры, Казані, Кіеве і г.д.

Ці ёсць нейкая карысць ад скандальных фота?

Можна зразумець, чаму ў праваакоўных органах так бачола ўспрынялі і рабляў у першую чаргу для сябе, і часам іх нават купляюць...

Блогеры з Расіі сапраўды мала падобныя да нейкіх замаскіраваных спецагентаў. Свае старонкі ў сацыяльных сетках яны не ўтойваюць. Інчай як паказваць сваю фотатарарасць масам?

Сам Віталь Раскалаў (яму 18 гадоў) — родам з Кіева. Гэтым летам ён паступаў у Расійскую акадэмію народнай гаспадаркі і дзяржаўнай службы пры прэзідэнце РФ.

Віталь адміністрацыю суполку ў сацыяльных сетках, якая мае назву «Хой стражак». У апісанні суполкі ён з'яўляецца, ці то на поўным суўб'е пазначана, што ўдзельнікі любяць выпіць «на даху будынкаў ці ў аб'ектах метро». Дастаткова фотаздым-

каў, на якіх Віталь з аднадумцамі то з бутэлькі піва, то з чаркай. Другі фотаздымак — 20-гадовы Кірыл В., студэнт Маскоўскага аўтамабільна-дарожнага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта. У сацыяльных сетках пазначана, што да 2005 года Кірыл жыў у Ташкенце (ці не адсюль словы Віталь Раскалава пра Узбекістан?).

Трэця Геранія мінскай фотасесіі — Воля П., студэнтка Навасібірскай дзяржаўнай архітэктурна-мастацкай акадэміі. Магчыма, менавіта яе меў на ўвазе Віталь Раскалаў, калі казаў пра блогера з Беларусі. Але доказаў таго, што Воля — этнічная беларуска, няма.

Як бачыце, усе тры фатографы — не маргіналы і адмарозкі. Яны, нягледзячы на некаторыя кампраметуючыя фотаздымкі, актыўныя і цікавыя маладыя людзі, якія маюць янтаную фотатэхніку, навукаюца ў ВНУ. А фотаздымкі на алкагольную тэматку, верагодна, звычайнае ўзроставае паводзіна.

Асабіста мне не сустракаліся недарэзаныя асобы, якія маглі б выкачаць такіх грунтоўны фоталаект, як гэта тройца.

Падкрэслію, што падобныя фотасесіі руферы-дыггеры на чале з Віталем Раскалавым праводзілі і ў іншых гарадах СНД — у Адзе, Маскве, Піцеры, Казані, Кіеве і г.д.

Ці ёсць нейкая карысць ад скандальных фота?

Можна зразумець, чаму ў праваакоўных органах так бачола ўспрынялі і рабляў у першую чаргу для сябе, і часам іх нават купляюць...

Блогеры з Расіі сапраўды мала падобныя да нейкіх замаскіраваных спецагентаў. Свае старонкі ў сацыяльных сетках яны не ўтойваюць. Інчай як паказваць сваю фотатарарасць масам?

Сам Віталь Раскалаў (яму 18 гадоў) — родам з Кіева. Гэтым летам ён паступаў у Расійскую акадэмію народнай гаспадаркі і дзяржаўнай службы пры прэзідэнце РФ.

Віталь адміністрацыю суполку ў сацыяльных сетках, якая мае назву «Хой стражак». У апісанні суполкі ён з'яўляецца, ці то на поўным суўб'е пазначана, што ўдзельнікі любяць выпіць «на даху будынкаў ці ў аб'ектах метро». Дастаткова фотаздым-

ПАЖАР УЧЫНІЎ... ФЕН

У Брэсце ўдзень загарэлася кватэра ў дзвюхпавярховым доме па вуліцы Маскоўскай. Гаспадароў дома не было, а пажарных выклікалі сюды, калі заўважылі дым. Супрацоўнікі МНС эвакуавалі жыхароў суседніх кватэр, агонь патушылі. І прыйшлі да высновы, што узгаранне адбылося з-за фена, які не выключыла гаспадыня перад выходам на працу. Струмень гарачага паветра быў накіраваны на балончык з лакам для валасоў.

Ад нагрывання балончык выбухнуў.

Яна СВЕТАВА.

г. ВІТЕБСК

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СОБСТВЕННОСТИ С ОДНОВРЕМЕННОЙ ПРОДАЖЕЙ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ

№ лота	Наименование предмета аукциона	Характеристика предмета аукциона	Начальная цена предмета аукциона, рублей	Сумма задатка, рублей
1.	Неиспользуемое здание заправки машин (склад ГСМ) и теплицы, расположенные по адресу: Витебская область, г. Полоцк, ул. 23-х Гвардейцев, д. 85 и 85д, и право заключения договора аренды земельных участков.	ПОВТОРНЫЙ АУКЦИОН Характеристика объекта недвижимости: капитальное строение с инв. № 250/С-34158 (здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранения), одноэтажное, кирпичное, общей площадью 20 кв. м, 1953 г. постройки, фундамент бутовый, перекрытия — ж/бетонные плиты, крыша — асбестоцементные листы, расположено по адресу: г. Полоцк, ул. 23-х Гвардейцев, 85д; капитальное строение с инв. № 250/С-34147 (здание специализированное растениеводства), материал стен — металлический каркас, остекление, фундамент бетонный, общая площадь — 410 кв. м, 1997 г. постройки, расположено по адресу: г. Полоцк, ул. 23-х Гвардейцев, 85г. Земельные участки: с кадастровым номером 243500000006001780, площадью 0,0164 га для содержания и обслуживания здания заправки машин, сроком аренды 25 лет. Ограничения в использовании земель — водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос (река Бельчанка) площадью 0,0164 га. С кадастровым номером 243500000006001780, площадью 0,0570 га для содержания и обслуживания здания заправки машин, сроком аренды 25 лет. Ограничения в использовании земель — водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос (река Бельчанка) площадью 0,0570 га.	87 068 876	8 706 860
2.	Неиспользуемое здание связи, расположенное по адресу: Витебская область, Ушачский район, Ушачский с/с, дер. Матрырино, ул. Центральная, 30, и право заключения договора аренды земельного участка.	Характеристика объекта недвижимости: капитальное строение с инв. № 234/С-5941 (здание специализированное связи — отделение связи) с сараем и уборной, одноэтажное кирпичное, общей площадью 57,7 кв. м, 1985 г. постройки, фундамент бутовый, перекрытия кирпичные, утепленные, крыша — шиферная. Земельный участок: с кадастровым номером 224984905101000005 площадью 0,0432 га, для обслуживания отделения почтовой связи, сроком аренды 50 лет. Ограничения в использовании земель — охранный зона электропередачи напряжением до 1000 В площадью 0,0014 га.	238 269 865	23 826 980
3.	Неиспользуемое капитальное строение, расположенное по адресу: г. Витебск, Смоленская площадь, 12, и право заключения договора аренды земельного участка.	ПОВТОРНЫЙ АУКЦИОН НАЧАЛЬНАЯ ЦЕНА ПРОДАЖИ НЕДВИЖИМОСТИ СНИЖЕНА НА 20% Характеристика объекта недвижимости: памятник архитектуры конца XIX начала XX вв., расположен в границах охранный зоны исторического р-на, здание двухэтажное кирпичное, общая площадь 480 кв. м, фундамент бутовый (бетонный), перекрытия железобетонные, крыша шиферная и металлическая. Земельный участок: с кадастровым номером 24010000001000670, площадью 0,1323 га для обслуживания здания, сроком аренды 50 лет. Ограничения в использовании земель с наложением в санитарно-защитных полосах водопроводов площадью 0,0014 га. Назначение и использование участка — размещение кафе, гостиницы, выставочного зала, бытовых услуг, административных помещений.	712 203 495	71 220 340

ОРГАНИЗАТОР — фонд «Витебскоблмушество», г. Витебск, ул. «Правды», 38, контактный телефон/факс в г. Витебск: (0212) 476096, сайты www.gki.gov.by, www.fondgosim.vitebsk.by, e-mail: vofondgki@tut.by.

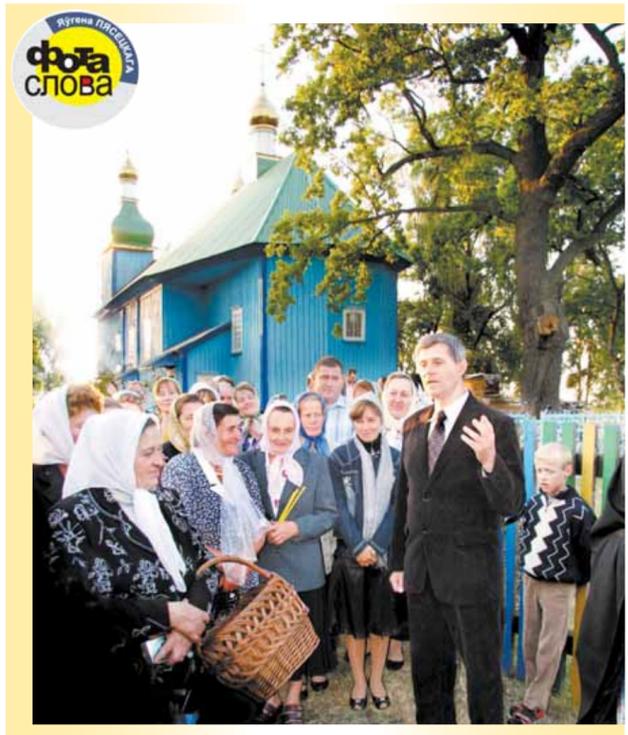
ПРОДАВЕЦ ОБЪЕКТОВ НЕДВИЖИМОСТИ: по лоту № 1 РУП «Полоцкая фабрика художественных изделий «София», телефон в Полоцке (0214) 488793, по лоту № 2 РУП «Белмолча», телефон в Витебске (0212) 363725; по лоту № 3 Учреждение образования «Витебский государственный университет имени П.М. Машерова», тел. в Витебске (0212) 219824.

Условия предоставления земельного участка по лоту № 2: заключение победителем аукциона в установленном порядке с Ушачским райисполкомом договора аренды земельного участка; обращение в течение двух месяцев со дня заключения договора аренды за государственной регистрацией возникновения права аренды в Ушачское бюро Лельского филиала РУП «Витебское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру».

Аукцион состоится 12.10.2011 в 15 часов в здании фонда «Витебскоблмушество» по адресу: г. Витебск, ул. «Правды», 38.

Для участия в аукционе приглашаются граждане, юридические лица и индивидуальные предприниматели Республики Беларусь, иностранные инвесторы, а также консолидированные участники — два и более субъекта малого предпринимательства — индивидуальные предприниматели и (или) микроорганизации. Участнику необходимо подать заявление и подписать соглашение установленной формы с фондом «Витебскоблмушество».

1. Лица, желающие принять участие в аукционе, к заявлению прилагают: заверенную копию платежного поручения о внесении задатка; а также представляются: юридическими лицами Республики Беларусь — доверенности, выданные представителем юридического лица, копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования; индивидуальными предпринимателями — копия документа, подтверждающего государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; иностранными юридическими лицами — копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение пяти месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса

Людзей незнаёмых няма — Мы ўсе між сабою знаёмцы, Як зерне у полі пад сонцам, Як птахі у вольных вятрах.

І слоў невядомых няма — Усе песні, паданні, замовы Пароднены роднаю мовай, Якою гаворым у снах.

Сярод ліханосных завей І светлай часінай вясновай Жыве сярод родных людзей Матуліна родная мова.

Здымак зроблены ў вёсцы Валавель Драгчынскага раёна падчас прыезду туды навукова-асветніцкай экспедыцыі «Дарога да святых» (пра гэта расказвала «Звязда»). Сярод удзельнікаў экспедыцыі быў паэт Вадзім Спрычан, які чытаў свае вершы на беларускай, украінскай, рускай мовах.

Усеходні гарасчок на наступны тыдзень Цяльцам дзядзеца змагацца з уласнай упартасцю, а Блізнятам самы час угалас абвясціць пра свае вартасці і заслугі

У АБЕН. Калі будзеце спакойнымі і метанакіраванымі, то абавязкова даможацеся жаданага поспеху. Мэрткі будучы на вашым баку. Трэба быць уважлівай пры працы з дзелавымі паперамі, документамі або матэрыяльнымі каштоўнасцямі. Заважце давер начальства — і перад вамі адкрыюцца новыя магчымасці. Дакажыце сваю надзейнасць.

Ц ЯЦЕЦ. Вас будучы перапаўняць сілы і рашучасць. Нястрымнае імкненне наперад дазволіць разбурыць ўсе перашкоды на сваім шляху. Атрымаеце зрабіць практычна ўсё, за што б вы ні браліся. Некаторыя цяжкасці, якія узнікнуць у пачатку тыдня, не стануць перашкодай для праявы прафесіяналізму, а воль з уласнай упартасцю дзядзеца пазмагацца. Паспрабуеце захаваць добрыя адносіны з начальствам, таму што менавіта ад яго можа залежаць вырашэнне адразу некалькіх сур'ёзных праблем.

Б ЛІЗНЯТЫ. Неабходны рэальны погляд на рэчы: пастаўцеся ўважліва да сітуацыі, якая стварылася, і адкарыктуеце свае планы і рашучы дзеянні ў адпаведнасці з магчымасцямі. Праца можа запатрабаваць поўнай самааддачы. Калі вы сёбе станоўце не адзіна — на вас ніхто не зверне ўвагі. Самы час у карэктнай форме абвясціць угалас пра свае вартасці і заслугі.

П РАК. Тыдзень досыць спакойны і размераны. Зоркі раіць пашырыць кола зносін. Верагодна важная дзелавыя сустрачкі з высокапастаўленымі людзьмі, якія адкрыюць цікавыя перспектывы для дзейнасці. На працы спатрабіцца такія якасці, як пунктуальнасць і спакой, з іх дапамогай вы праявіце ва ўсім блыску свой прафесіяналізм.

Л ЕУ. Не пачынайце дзейнічаць, не вызначыўшыся з мэтай, інакш час і сілы будучы змарнаваныя дарма. Не вельмі дзядзеца фактам і лічбам: калі інтуіцыя прычыць прыняццю, здавалася б, відавочнага рашэння, тут нешта не так, і да ўнутранага голасу варта прыслухацца. На гэтым тыдні надзвычай вялікі шанец вырвацца з рудніны — пры наўняўсці адпаведнага жадання імі варта скарыстацца.

Д ЗЕВА. Пажадана ўдзяміраць уўвечанне, якое заргулялася, і не звяртаць увагу на безгэртуючыя чуткі. Усе дасягненні на гэтым тыдні каштоўныя, але іх дзядзеца ў найбліжэйшай будучыні замозацуюць і нават адстойваць.

Ш АЛІ. Пажадана з асырагой ставіцца да новых знаёмстваў — яшчэ невядома, у якія нэтры яны вас завядуць. Плануеце, адважайцеся, не адыходзіце ад вызначанай мэты, але рэальна сумывайце свае энэргетычныя рэсурсы і ўзятая на сябе абавязкі. Калі вы ўзвалілі на сябе занадта вялікі аб'ём працы, то, можа быць, лепш яго разумна скараціць? Якчасць ад гэтага талкі выйграе. Таварыскасць зробіць вас душой любой кампаніі.

С КАРПІЕН. Будзе разумным заняцца вывучэннем патэнцыйных магчымасцяў сваіх партнёраў, ад гэтага могуць залежаць уласныя магчымасці ў найбліжэйшай будучыні. Жыццё абцяжэе быць цікавым і насычаным. Дзядзеца акулнацца з галавой практычна ў кожнае бягуцае працоўнае пытанне, так што часу на асабістае жыццё практычна не застаецца. Знайдзіце ўсё ж такі некалькі гадзін для поўнага адпачынку.

С ТРАПЕЦ. Вас будучы перапаўняць творчыя задумы. Паспрабуеце не даваць абцяганняў, калі іх цяжка будзе выканаць, хоць вельмі заахочацца дапамагчы. Спрыяльнае недалёкі дзелавыя паездкі, сустрачкі, якія адкрыюць для вас новыя магчымасці. Другая палова тыдня прайдзе таксама з прыўзнятым, святочным настроем. Парадуйце сябе вытанчанымі стравамі.

К АЗЯРО. Добры тыдзень для завяршэння незавяршанага, у гэтыя дні лёгка можна нагнаць упущанае. У вашых сілах змяніць адносіны з новакалькімі — прычым у лепшы бок. Лепш не ўступаць у спрэчкі, бо яны не прыносяць нічога канструктыўнага. Чакайце цікавай інфармацыі, якая дазволіць вам, выкарыстоўваючы сувязі і магчымасці, прасунуцца па кар'ернай лэсвіцы. Не забывайцеся пра свой дом, паспрабуеце адвесці яго належна чыст.

В АДАЛЕЙ. Апыняцеся ў цэнтры увагі, прычым з поўным запасам сіл і энэргіі. Аднак справы чамусьці могуць пайсці не лепшым чынам. Не імкніцеся выправіць сітуацыю, якая складалася, а паспрабуеце засвоіць карысны ўрок і какайце змяну. Задуманае ўдасца увасобіць у жыццё, калі вы пераворчыце сваю абуранасць у дзелавую актыўнасць. Нпаудчы — вынік спроб выйсці на новы ўзровень жыцця, гэта нармальна і азначае, што вы паступова прасоўваецеся ў патрэбным кірунку.

Р ЫБЫ. Могуць скласціся спрыяльныя ўмовы для праявы лепшых якасцяў і рэсай характару. Калі вы будзеце актыўныя, то лёгка дасягнете прагназаваных вынікаў. У пятніцу вы можаце звяртацца да начальства з просьбамі і пажаданнямі, у гэты дзень яно будзе добраахвотным да вас. У суботу чакайце навін ад блізкіх людзей. У выхадныя дні пошукі прыгод скончацца поспехам.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

У Мінску за кошт насельніцтва абсталывана 468 стаяка для аўтамабіляў

Аб гэтым паведаміў першы намеснік старшыні Мінгарвыканкама Ігар Васільеў падчас онлайн-канферэнцыі на сайце БЕЛТА. «Ёсць рашэнне Мінгарвыканкама, якое дае магчымасць зрабіць гэта», — растлумачыў ён. Ігар Васільеў дадаў, што ахвотным абсталываць стаянку трэба звярнуцца ў ЖРЭА з заявай. Гэта можна рабіць як у індывідуальным парадку, так і разам з іншымі ахвотнымі. Пасля гэтага жылтывае абяданне ўзгадняе месца размяшчэння парковок з аддзелам архітэктуры адміністрацыі раёна і даручае жылтываю службё правесці сход з насельніцтвам для ўдакладнення і ўзгадняння парадку ўладкавання паркоўчых месцаў. Пасля гэтага заключаеца дагавор на выкананне работ або даеца права на выкананне іх уласнымі сіламі з далейшым заключэннем дагавора на тэхнічнае абслугоўванне паркоўчанага месца.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

СЕЗОН НАРЫХТОВАК

Фасоля з перцам у таматным соку
Спатрабіцца: фасоля (белая) — 2,5 шклянкі, перац балгарскі — 3 кг, сок таматны — 2 л, цукар — 250 г, алей — 250 г, соль (па смаку), воцат — 100 г.

Праз сокавіцкалку прапусакаем памідоры, каб атрымалася 2 л соку. Фасолю варым да гатуннасці і высыпаем у друшляк, каб сцэжыла вада. Перац нарэзам саломкай. Фасолю, перац, таматны сок высыпаем у вялікую міску або каструлю, дадаем перац і 1 горкі, алей і ставім на агонь. Варым 15 хвілін. У канцы дадаем воцат і трохі прывараем. У стэрільныя слоікі кладзем салату, закатваем і накрываем цёплай коўдрай на ноч.

Баклажаны, як «Агеньчык»
 Гэты рэцэпт кансервацыі падыдзе для тых, хто не вельмі любіць вострае і класічны «Агеньчык».

Спатрабіцца: баклажаны — 5 кг, перац балгарскі (лепш чырвоны) — 5 шт., перац чырвоны горкі — 5 шт., часнок — 5 шт., цукар — 15 ст. л., соль — 15 ч. л., воцат — 25 ст. л., алей.

Баклажаны чыстыя ад пуліны. Рэжам на 4 часткі ўздоўж. На 1 літровы слоік бярэм 1 салодкі перац і 1 горкі, 1 галоўку часнука, 3 ст. л. цуку, 3 ч. л. солі, 5 ст. л. воцату. Усё здрабняем у блендэры або мясарубцы. Атрымаеца даволі вадкая маса. У стэрільны слоік на дно кладзем 2—3 сталовыя лыжкі соуса. Баклажаны абсмажваем з ўсіх бакоў у даволі вялікай калексы алей. Яны павіны падрумяніцца і размякчыцца. Складваем іх у слоік, на палове слоіка зноў дадаем 2—3 ст. л. соуса. Запальнем слоік баклажанами да краёў і зноў 2-3 ст. л. соуса. Стэрільнуем 15 хвілін. Закатваем.

Рулецікі з перарослых агуркоў
Агуркі — 1 кг, кроп, пятушка — 1 пучок, часнок — 1 галоўка, соль — 300—350 г, воцат — 40 мл., вада — 500 мл, лісце парэчкі (па жаданні).

Перш за ўсё робіцца марынад, бо нам яго трэба трохі астудзіць. Ваду з воцатам даводзім да кіпення і астуджаем. Агуркі мыем, чыстымі і нарэзам уздоўж пласцінамі (не тоўста). Зеленыя здрабняем. Часнок нарэзам буйна. Складваем агуркі пласцінамі ў якую-небудзь пасудзіну. Перасыпаем кожны пласт солью, зелянінай і часнаком. Заліваем марынадам агуркі, зверху кладзем лісты парэчкі (можна і без іх) і прыскаем гнётам. Пакаідаем у прахалодным месцы на адны суткі. Праз суткі агурочныя пласціны стануць мяккімі. Цяпер бярэм і скручваем кожную палоску агурочка ў рулет разам з зелянінай і часнаком. РАСОП НЕ ВЯЛІВАЦЬ! Рулецікі шчыльна складваем у стэрільнавыя слоікі. Расол даводзім да кіпення. Заліваем гарачым расолам слоік з рулецікамі. Заліты гарачым расолам слоікі стэрільнуем хвілін 7—10 і закатваем.

ВАРТА ПРЫСЛУХАЦА

Як захаваць водар кавы
 Для захоўвання кавы не больш тыдня адмысловых захадаў рабіць не трэба, але для захоўвання на працягу двух тыдняў — месяца яе лепш змясціць у халадзільнік, больш за месяц — замарозіць зярняты ў маразільніку. Замарожанне абараняе эласнасць водару, таму вы можаце замарозіць лішнюю колькасць бабоў кавы на досыць доўгі перыяд часу. Перад тым, як будзеце малочу каву з замарожаных зярнят, не абавязкова іх размерожаць.

Галоўны рэдактар НАРКЕВІЧ Уладзімір Браніслававіч.
 РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВДЫРЦЫКА, А. СЛАВЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛІШЧУК, Л. ЦИМОШЫК, В. ПАЗНЯКОЎ.
 НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
 ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыя — 287 18 64, падліскі і распуаўдвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычная — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказныя за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовыя самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03.
<http://www.zviazda.by>; ПРЭМІЯЛ тэл./факс: 287 17 79, РОКЛАМЫ e-mail: rek@zviazda.minsk.by e-mail: info@zviazda.minsk.by

3 15 верасня па 9 кастрычніка 2011 г. у залах палаца Румянцавых-Паскевічаў Гомельскага палацава-паркавага ансамбля прайдзе VII Нацыянальная філатэлістычная выстава «БЕЛФЛА-2011».

На выставе будуць прадстаўлены каля 70 калекцый з Азербайджана, Беларусі, Германіі, Літвы, Расіі і Украіны.

Запрашаем Вас наведаць выставу.
 Адрас: пл. Леніна, 4, г. Гомель.

СЕННЯ

Месяц
 Поўна 12 верасня.
 Месяц у сузор'і Рыбаў.

Сонца

Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск — 6.33	19.39	13.06
Віцебск — 6.21	19.31	13.10
Магілёў — 6.23	19.30	13.07
Гомель — 6.21	19.25	13.04
Гродна — 6.48	19.54	13.06
Брэст — 6.51	19.53	13.02

Імяніны
 Пр. Ганны, Анатоля, Арэнія, Аланаса, Васіля, Георгія, Веняміна, Дзяніса, Ігната, Паўла, Рыгора, Савы, Фёдара.
 К. Ірмы, Лукі, Мікалая.

НАДВОР'Е на заўтра

ГЕАМАГНІТНЫЯ УЗРУШЭННІ

ВІЦЕБСКІ	740мм рт.ст.	+8...+11°C	+17...+19°C
ГРОДНА	740мм рт.ст.	+10...+12°C	+23...+25°C
МІНСК	740мм рт.ст.	+9...+11°C	+19...+20°C
МАГІЛЁЎ	740мм рт.ст.	+8...+10°C	+18...+20°C
БРЭСТ	740мм рт.ст.	+10...+12°C	+24...+26°C
ГОМЕЛЬ	740мм рт.ст.	+8...+11°C	+18...+20°C

АБЗНАЧЭННІ:
 — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
 — невялікія геамагнітныя узрушэнні
 — слабая геамагнітная бура

...у суседзідзі

ВАРШАВА	+24...+26°C
КІЕЎ	+20...+22°C
РЫГА	+17...+19°C
ВІЛЬНЮС	+21...+23°C
МАСКВА	+14...+16°C
С.-ПЕЦЯРБУРГ	+17...+19°C

10 верасня

1721 год — падпісаны Ніштадскі мір, які завяршыў Вялікую Паўночную вайну.
 1941 год — падчас Смаленскай бітвы з 30 жніўня па 6 верасня 1941 года саветская войскі разбілі групоўку фашысцкіх войскаў у раёне Ельні. Немцы ў паніцы пакідалі ба-

явыя пазіцыі, 6 верасня над Ельняй зноў быў узняты саветскі сцяг. А 10 верасня наступленне саветскіх войскаў было спынена, і пачалася іх перагрупоўка. Смаленская бітва змяняльная тым, што ўпершыню падчас Другой сусветнай вайны гітлераўцы былі вымушаны перайсці да абароны, а іх план мананаканнай вайны даў сур'ёзную расколінку. За мужнасць і гераізм у гэтых баях чатыром дзядзімам Чырвонай Арміі было прысвоена званне гвардзеецкіх.

«Той, хто не шукае ішчасця, знойдзе яго хутчэй за іншых; бо той, хто ганіцца за ішчасцем, забывае, што самы правільны спосаб дасягнуць ішчасця — гэта знаходзіць яго для іншых».
 Марцін Лютэр (1483—1546), кіраўнік Рэфармацыі ў Германіі, заснавальнік лютэранства.

ЦВЫРКУН

Цвыркун у разуменні ўсходніх славян быў сімвалам утульнасці, парадку і дабрабыту, «жывым ахоўнікам хаты».

Цвыркун — наскомае, якому падабаецца цяпло, таму ў зімовы час ён жыве бліжэй да цяпла: у балках і бярвенях, з якіх складзена хата.

Калі Цвыркун заводзіць сваю аднастайную песню — значыць, хаце нічога не пагражае, у сям'і ўсё добра. І наадварот, лічылася, што, калі сярод зімы цвыркун пакідаў хату, гэта прадказвала няшчасце: пажар, смерць кагосьці са сваёю.

Цвыркун — недагэтыкальнае наскомае. Паўсюдна лічылася, што забіць цвыркуна — забіць добры дух хаты, наклікаць бяду. У некаторых рэгіёнах лічылі, што забойства цвыркуна магло пацягнуць за сабой смерць каханана чалавека.

А ў народзе прыкмычалі: «Калі цвыркун заспявае — час сеяць жыта».

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усміхнемся

Да ўрача прыходзіць мужчына.
 — Доктар, што са мной? Па раінах — галавакружэнне, у сон хіліць, на салёнае цягне...
 — Так, давайце паглядзім. Даражэнкі, ды вы цяжарны! Як гэта ў вас атрымалася?!
 — А ўсё, доктар, пачалося з мыцця посуду...

Сядзіць за рулём і дзівіцца — якія тупыя пешаходы! Ідзе пешшу і злеша — якія нахабныя кіроўцы!

Школа.
 — Дзеці! А вам бацькі даюць грошы на абеды?
 — Так, па 5000 рублёў.
 — Восі! Значыць так, заўтра ўсе здаем па 5000 рублёў на контурныя карты.
 — Але ж у нас няма геаграфіі!
 — Затое ў вас ёсць па 5000 рублёў!

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнацца за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Газета алоўкаваная ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 33.380. Індэкс 63850. Зак. № 4375. Нумар падпісаны ў 19.30